

Inhoudelijke Voortgang van ProSes

Samenvatting voor Internet

Rapport ProSes 14536

Onderwerp

Voortgangsrapportage

Datum

19 juli 2004

Status

extern / definitief

Contactpersoon

Harm Verbeek

Telefoon / E-mail

T +31 164 212808

E harmverbeek@proses.nl

Vaststelling MT

geen

Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium

Postadres Postbus 299, NL- 4600 AG Bergen op Zoom

Bezoekadres Jacob Obrechtlaan 3, NL- 4611 AP Bergen op Zoom

T +31 164 212800

F +31 164 212801

E info@proses.nl

Inhoudsopgave

1	Inhoudelijke voortgang (3^e kwartaal 2002) 4
1.1	Beleidsontwikkeling 4
1.2	Onderzoek 4
1.3	Ontwikkelingsschets 2010 5
2	Inhoudelijke projectbeheersing (3^e kwartaal 2002) 6
2.1	Masterplanning 6
2.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 6
2.3	Toelichting niet behaalde resultaten 7
2.4	Mijlpalen komende kwartaal 7
3	Inhoudelijke voortgang (4^e kwartaal 2002) 8
3.1	Beleidsontwikkeling 8
3.2	Onderzoek 8
3.3	Opzet Ontwikkelingsschets 10
4	Inhoudelijke projectbeheersing (4^e kwartaal 2002) 11
4.1	Masterplanning 11
4.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 12
4.3	Toelichting niet behaalde resultaten 12
4.4	Mijlpalen komende kwartaal 12
5	Inhoudelijke voortgang (1^e kwartaal 2003) 13
5.1	Beleidsontwikkeling 13
5.2	Onderzoek 14
5.3	Opzet Ontwikkelingsschets 16
5.4	Communicatie 16
6	Inhoudelijke projectbeheersing (1^e kwartaal 2003) 17
6.1	Masterplanning 17
6.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 17
6.3	Toelichting niet behaalde resultaten 18
6.4	Mijlpalen komende kwartaal 18
7	Inhoudelijke voortgang (2^e kwartaal 2003) 19
7.1	Afstemming met de omgeving 19
7.2	Onderzoek 20
7.3	Opzet Ontwikkelingsschets 22
7.4	Communicatie 22
8	Inhoudelijke projectbeheersing (2^e kwartaal 2003) 24
8.1	Masterplanning 24
8.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 25
8.3	Toelichting niet behaalde resultaten 25
8.4	Mijlpalen komende kwartaal 25
9	Inhoudelijke voortgang (3^e kwartaal 2003) 27
9.1	Afstemming met de omgeving 27
9.2	Onderzoek 28
9.3	Opzet Ontwikkelingsschets 30

9.4	Communicatie 31
10	Inhoudelijke projectbeheersing (3^e kwartaal 2003) 32
10.1	Globale planning 32
10.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 33
10.3	Toelichting niet behaalde resultaten 33
10.4	Mijlpalen komende kwartaal 33
11	Inhoudelijke voortgang (4^e kwartaal 2003) 35
11.1	Afstemming met de omgeving 35
11.2	Onderzoek 38
11.3	Opzet Ontwikkelingsschets 42
11.4	Communicatie 42
12	Inhoudelijke projectbeheersing (4^e kwartaal 2003) 44
12.1	Globale planning 44
12.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 45
12.3	Toelichting niet behaalde resultaten 45
12.4	Mijlpalen komende kwartaal 45
13	Inhoudelijke voortgang (1^e kwartaal 2004) 46
13.1	Afstemming met de omgeving 46
13.2	Onderzoek 48
13.3	Opzet Ontwikkelingsschets 52
13.4	Communicatie 53
14	Inhoudelijke projectbeheersing (1^e kwartaal 2004) 54
14.1	Globale planning 54
14.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 55
14.3	Toelichting niet behaalde resultaten 55
14.4	Mijlpalen komende kwartaal 55
15	Inhoudelijke voortgang (2^e kwartaal 2004) 58
15.1	Afstemming met de omgeving (chronologisch) 58
15.2	Onderzoek 60
15.3	Opzet Ontwikkelingsschets 67
15.4	Communicatie 68
16	Inhoudelijke projectbeheersing (2^e kwartaal 2004) 71
16.1	Globale planning 71
16.2	Behaalde resultaten afgelopen kwartaal 72
16.3	Toelichting niet behaalde resultaten 72
16.4	Mijlpalen komende kwartaal 72

1 Inhoudelijke voortgang (3^e kwartaal 2002)

1.1 Beleidsontwikkeling

De voor de Ontwikkelingsschets 2010 verantwoordelijke bewindslieden van Vlaanderen en Nederland hebben hun ambtgenoten van Buitenlandse Zaken verzocht in te stemmen met de inschakeling van het secretariaat van de Benelux Unie voor het Overleg Onafhankelijke Partijen (OAP). (Inmiddels is deze instemming ontvangen).

ProSes heeft met de onafhankelijke voorzitters van het OAP een aantal keren overleg gevoerd over de samenstelling, aanpak en opzet van het OAP. Gezamenlijk werd een terreinbezoek gehouden en werden bilaterale gesprekken gevoerd met de uit te nodigen partijen voor het OAP. Voorbereidingen zijn getroffen voor de administratief-financiële afhandeling van de inschakeling van het secretariaat van de Benelux.

Resource Analysis heeft een rapport opgesteld ten behoeve van de discussie over de probleemstelling. Op basis van de Langetermijnvisie zijn de problemen beschreven op de drie thema's: veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid. Het rapport zal onder meer worden gebruikt om in het OAP een discussie te krijgen over de probleemstelling. 'FTT-proces-ontwikkeling' heeft de opdracht gekregen om de procesgang van de discussie over de probleemstelling (intern en extern) te begeleiden. Hierbij draagt het Havenbedrijf Antwerpen bij door de probleemstelling voor een verdere verruiming op te stellen. Een en ander moet uiteindelijk in de eerste helft van 2003 resulteren in een gedragen probleemstelling, die door de TSC kan worden vastgesteld.

1.2 Onderzoek

Natuurontwikkelingsplan

Aan LNV, RIKZ en IN werd een opdracht gegeven voor het maken van een voorstudie ten behoeve van het Natuurontwikkelingsplan. Deze voorstudie omvat volgende items (conform Opdrachtdocument):

- Overzicht knelpunten huidig functioneren vanuit het LTVstreefbeeld
- Relevant beleid en eerder opgestelde visies, plannen en maatregelen
- Mogelijke natuurontwikkelingsmaatregelen en de effecten hiervan op overige functies (en mogelijkheden voor functie-combinaties)

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse

Door het CPB en het VITO werd begonnen met het schrijven van een plan van aanpak voor de MKBA. Dit moet onder andere antwoord geven op volgende vragen (conform opdrachtbrief):

- Welke methodologie kan gebruikt worden
- Welke onderbouwende studies moeten uitgevoerd worden
- Wat is het tijdschema voor de studie en met welk budget

Intern is er een consultatiedocument over de MKBA geschreven. Er werd verder gewerkt aan de samenstelling van de adviesraad MKBA, iets wat niet zonder moeite gebeurt.

Strategische Milieu-effecten Rapportage

Voor de Strategische MER werd begonnen met het schrijven van het bestek (in de vorm van een raamcontract). Hiertoe werd door AWZ afd. Maritieme Toegang gedurende 20 dagen (gespreid over de maanden september en oktober) een MER-deskundige ter beschikking van ProSes gesteld. Zoals voor de MKBA werd ook voor de Strategische MER een consultatiedocument geschreven.

In opdracht van ProSes werd door RA België een vergelijkende studie gemaakt tussen de Nederlandse en Vlaamse MER-wetgeving en de implicaties van het komende nieuwe MER-decreet in Vlaanderen. Met het WL | delft hydraulics werd nagegaan hoe de specifieke kennis van het WL | delft hydraulics in verband met de morfologie van de Westerschelde in het Strategische MER-bestek gebruikt kan worden.

Door het WLHO Borgerhout en RIKZ werd, samen met het expertenteam van prof. J.J. Peters, een onderzoeksprogramma op punt gesteld om na te gaan of de aanlegbagger-specie die vrijkomt bij een verdergaande verruiming op de afwaartse uiteinden van de zandplaten in de Westerschelde kan gestort worden. Hiertoe werden in opdracht van ProSes in september en oktober natuurmetingen uitgevoerd door de Universiteit van Bremen.

Met de afd. Zeeschelde van AWZ werden afspraken gemaakt over de MKBA en de Strategische MER van het Sigmaplan. Deze studies zullen gebeuren in opdracht en onder beheer van de afd. Zeeschelde. Er zal echter voldaan worden aan de kwaliteitseisen en de tijdsplanning van ProSes. Zo zal de Strategische MER zowel de Vlaamse als de Nederlandse procedure volgen, net zoals de Strategische MER van ProSes.

Juridische status Ontwikkelingsschets

Er werd een eerste nota geschreven over het statuut van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-Estuarium. Er blijken hierover nog vele onduidelijkheden te bestaan die echter moeten uitgeklaard zijn tegen het uitbrengen van de startnotitie van de Strategische MER.

Begeleidingskoepel voor MKBA en MER

Er werd een structuur van begeleiding van de studies opgesteld. Deze structuur zal uit 2 lagen bestaan:

- een begeleidingskoepel die de coördinatie van MKBA en Strategische MER verzorgt
- onderliggende gespecialiseerde werkgroepen die de wetenschappelijke kant van de studies opvolgen en die eventueel op ad hoc basis kunnen opgericht en ontbonden worden.

1.3 Ontwikkelingsschets 2010

Als voorbereiding op de Ontwikkelingsschets is een overzicht opgesteld van de beleidspunten van de Langetermijnvisie Schelde-estuarium en de daaruit volgende vragen voor de vervolgstappen. Op basis van dit voorwerk is een interne workshop gehouden om te komen tot een eerste inhoudsopgave van de uiteindelijke ontwikkelingschets.

2 Inhoudelijke projectbeheersing (3^e kwartaal 2002)

2.1 Masterplanning

	2002	2003	2004	2005
<i>Probleemschets</i>	Gereed 03-02			
<i>Strategische MER</i>		Start 03-01, startnotitie 03-05	richtlijnen	
<i>Voorstudie MKBA</i>	Gereed 02-11	Economische	Effect	
<i>MKBA – Toegankelijkheid</i>	Start 02-11, gereed 04-03			
<i>Projectendossier</i>	Gereed 03-01		Extra maatregelen of	
<i>Extra studies</i>		Start 03-01, gereed 04-01		
<i>Kwaliteitsborging externe trajecten</i>	MER-ZS: start 02-10, gereed 03-10 MER-Zwin: start ?, gereed ?			
<i>Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium</i>	Koppeling nog niet gelegd !			

Figuur 1: Masterplanning

Op basis van een eerste planningsoverleg is een schema voor het hele project opgesteld. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het projectplan van ProSes en het memorandum van Vlissingen (ondertekend door bewindslieden). Hieruit blijkt dat grote delen van het werk parallel uitgevoerd worden en dat grote aandacht besteed moet worden aan de onderlinge afhankelijkheid en aan het tijdig aanleveren van informatie. Gaandeweg zal een verdere verfijning gemaakt worden.

2.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Huisvesting Bergen op Zoom	Inrichting en opbouw kantoor (incl. ICT)	Bijgewerkt tot september 2002	Gerealiseerd
Wegwijzer ProSes	Beschreven werkwijze voor personeel	Concept half september	Gerealiseerd
Projectplan ProSes	Goedkeuring TSC	Bijgewerkt tot september 2002	Gerealiseerd
Voorstudie MKBA	Opdrachtverlenging aan CPB en VITO	Concept rapportage oktober 2002	In uitvoering
Voorlopige probleemstelling	Studie Resource Analysis (Delft)	Oplevering van een probleemschets	Gerealiseerd
Voorstudie Natuurontwikkelingsplan	Opdrachtverlening aan RIKZ, IN en EC	Concept rapportage oktober 2002	In uitvoering
Meetcampagne Punt	Opdrachtverlening aan	Uitvoering	In uitvoering

van Walsoorden	WLB, RIKZ en MID	werkzaamheden	
----------------	------------------	---------------	--

Tabel 1: Overzicht behaalde resultaten afgelopen kwartaal

2.3 Toelichting niet behaalde resultaten

In het derde kwartaal is vooral tijd gestoken in het opzetten van de projectdirectie en het inrichten van de lokatie Bergen op Zoom. Naast de fysieke inrichting van het kantoor met o.a. bureau's, de computers en het bijbehorende netwerk is ook aandacht besteed aan de beschrijving van de werkwijze en de administratieve organisatie. Op basis hiervan is een concept Wegwijzer voor de organisatie opgesteld.

Het aantrekken van deskundig personeel van Nederlandse en Vlaamse huize heeft eveneens aandacht gevraagd. Met name het aantrekken van Vlaams personeel bleek tot problemen te leiden, waardoor per 1 oktober slechts de helft van het beoogde aantal Vlaamse medewerkers beschikbaar was. Dit knelpunt is in september reeds gemeld aan de Technische Schelde Commissie. De Technische Schelde Commissie heeft vervolgens besloten tot gedeeltelijke integratie van het traject:

1. de datum voor de politieke besluitvorming wordt gehandhaafd;
2. de onderzoeksperiode loopt uit met maximaal 6 maanden;
3. de trajecten 1. en 2. worden in de tijd geïntegreerd.

2.4 Mijlpalen komende kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Probleemstelling	Oplevering tekst voor externe bespreking	December 2002	In uitvoering
OAP	Oprichtingsbijeenkomst	November 2002	In voorbereiding
AOS	Oprichtingsbijeenkomst	November 2002	In voorbereiding
MER	Europese aanbesteding	December 2002	In uitvoering
Voorstudie MKBA	Oplevering eindproduct	November 2002	In uitvoering
Voorstudie NOP	Oplevering eindproduct	November 2002	In uitvoering

Tabel 2: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

3 Inhoudelijke voortgang (4e kwartaal 2002)

3.1 Beleidsontwikkeling

Vanuit procesmanagement opdrachtgevende overheden

In de maanden oktober – november – december werden diverse opdrachtgevende overheden in Vlaanderen en Nederland bezocht. In Vlaanderen werden de kabinetten van de ministers bezocht. Het project werd voorgesteld aan de bevoegde ambtenaren en ze werden geïntroduceerd in de problematiek.

De “opdrachtgevende overheden” werd verruimd tot administraties bij de ministeries die het project in de loop van het proces dienen te adviseren. Behoudens de Ontwikkelingsschetsen werden diverse andere onderwerpen besproken, waaronder de Kaderrichtlijn Water en het Vogel- en Habitatrichtlijngebied.

Het Adviserend Overleg Schelde (AOS) werd opgestart. De eerste vergadering ging door op 9 december 2002. Het belangrijkste agendapunt was de probleemstelling.

De voorbereidingen werden getroffen om een oplisting te maken van de projecten, plannen en studies van diverse overheden die betrekking hebben op het Schelde-estuarium.

Vanuit procesmanagement maatschappelijke groepen

Na een serie oriënterende gesprekken hebben de voorzitters van het Overleg Adviserende partijen (OAP) een selectie gemaakt van de partijen, die aan het overleg zullen deelnemen. De uitnodigingen voor de eerste bijeenkomst op 24 januari 2003 werden door het secretariaat verzonden.

Samen met de voorzitters werden verdere voorstellen voor de organisatie van het OAP besproken, onder meer de onderlinge spelregels, de relatie met de bewindslieden en de rol van de projectdirectie bij het overleg.

Met het secretariaat van het OAP werden afspraken gemaakt over de (afstemming van) externe communicatie over het OAP (onder meer website). Met de Benelux Unie werd een contract afgesloten over de vergoeding van de kosten van de inzet het secretariaat voor het OAP.

Samen met FTT-procesontwikkeling en de thematrekkers is een externe werkconferentie over de probleemstelling voorbereid. Voor deze werkconferentie zijn de deelnemende organisaties van AOS en OAP en andere stakeholders uitgenodigd.

3.2 Onderzoek

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

De opdracht voor de voorstudie van het NOP door Expertise Centrum (EC-LNV), Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) en Instituut voor

Natuurbehoud (IN) werd voltooid en op 6 november 2002 aan een breed gremium van interne en externe stakeholders voorgesteld. Van deze gelegenheid konden deze gebruik maken om hun commentaar in verband met het op te stellen NOP kenbaar te maken.

Vervolgens werd een offerte gevraagd aan RIKZ, IN en Universitaire Instelling Antwerpen (UIA) voor het opstellen van het eigenlijke NOP dat als basis kan dienen voor bespreking in het OAP en AOS en waarop een MER en MKBA kan uitgevoerd worden. Deze opdracht wordt in begin 2003 verleend.

Met het Rijksinstituut voor Visserij Onderzoek (RIVO) en het Departement Zeevisserij werden contacten gelegd om de kraamkamerfunctie in het Schelde-estuarium in beeld te brengen.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

Het plan van aanpak, opgemaakt door CPB en VITO werd, zij het nog niet als een volledig afgewerkt en geïntegreerd geheel, opgesteld. Tussen beide instellingen werd een werkverdeling afgesproken waarbij CPB instaat voor Toegankelijkheid en Externe Veiligheid en VITO voor Veiligheid tegen overstromen en Natuurlijkheid. In het plan van aanpak wordt reeds een hele reeks deelstudies gespecificeerd, vooral in het kader van Toegankelijkheid en Externe Veiligheid.

Een adviesraad MKBA bestaande uit 4 professoren onder het voorzitterschap van het Europees parlementslid Dirk Sterckx en met een eigen secretariaat werd samengesteld. Deze adviesraad zal in het eerste kwartaal van 2003 officieel door de bewindslieden ingesteld worden.

Strategische Milieu-effecten Rapportage (SMER)

Het bestek voor het uitvoeren van de SMER werd geschreven in de vorm van een algemene offerte-aanvraag voor een raamcontract. Dit betekent dat voor elk project een aparte deelovereenkomst op basis van de in de inschrijving opgegeven eenheidsprijzen zal worden opgesteld. Dit bestek werd Europees aanbesteed op 16 december 2002, waarbij 4 combinaties van consultants een offerte hebben ingediend. De prijzen van de inschrijvingen weken weinig af van de raming.

In dit SMER-bestek werd voor het uitvoeren van de morfologische berekeningen een aangeduide onderaannemer (WL delft hydraulics) opgelegd. Dit werd gedaan om de unieke en specifieke kennis van het WL met sedimentologische en morfologische mathematische modellen zeker te kunnen benutten.

In het Waterbouwkundig Laboratorium te Borgerhout werd het fysisch model van de Schelde helemaal terug in orde gebracht voor het uitvoeren van fysische modelproeven naar de door het expertteam van prof. J.J. Peters voorgestelde stortstrategie. De proeven kunnen in het eerste kwartaal van 2003 aangezet worden en zullen beëindigd zijn in de zomer van 2003, waarna er een antwoord moet zijn op de vraag of de voorgestelde stortstrategie realistisch is of niet.

Door de afdeling Zeeschelde werd de SMER voor het geactualiseerde Sigmaplan aanbesteed en gegund. Een bestek voor de MKBA hiervan werd geschreven.

Voor de externe veiligheid werden de eerste contacten gelegd met het managementoverleg van de provincies Antwerpen en Zeeland, opgericht in het kader van het MvO over de externe veiligheid, om een werkverdeling af te spreken.

Begeleidingskoepel MKBA en MER

Deze koepel, die instaat voor de coördinatie en afstemming van MKBA en SMER, werd samengesteld en is voor het eerst bijeengekomen op 6 december 2002. De leden zijn afkomstig van de opdrachtgevende overheden, de betrokken ProSes medewerkers en enkele onafhankelijke kennisdragers met veel kennis van het Schelde-estuarium. Afsproken werd een tweemaandelijks vergaderfrequentie aan te houden.

Een aanvang werd gemaakt met de samenstelling van de werkgroepen, die de specifieke studies zullen begeleiden. Er zullen 3 vaste werkgroepen opereren, die ad hoc aangevuld kunnen worden met tijdelijke werkgroepen om zeer specialistische studies (zoals nautiek) op te volgen. De 3 vaste werkgroepen behandelen:

1. MKBA
2. MER ecologie
3. MER morfologie en waterbeweging

Projecten

Een uitgebreide projectbeschrijving van de verruiming van de vaargeul werd geschreven. De projectbeschrijvingen voor de veiligheid (Sigmaplan en Overschelde) en het NOP zijn in de maak. Dit zijn uiteraard documenten, die in functie van overleg, advies, studies en tussentijdse beslissingen aan voortdurende aanpassing en specificering onderhevig zijn.

3.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Op basis van een interne sessie zijn de beelden van de inhoud van de uiteindelijke Ontwikkelingsschets (het eindproduct van ProSes) verzameld. Uit deze eerste inventarisatie bleek al het nut van dit soort besprekingen: we spreken wel over de Ontwikkelingsschets, maar echt concreet is het beeld niet. Duidelijk is dat de Ontwikkelingsschets een document is dat door / namens de bewindslieden wordt opgesteld en dat op hoofdlijnen keuze toelicht en de verdere uitvoeringsstappen weergeeft.

Voor de nadere detaillering van de Ontwikkelingsschets zijn een groot aantal stappen nodig. Met name het bestuurlijk-juridische karakter van de door de bewindslieden te nemen besluiten is ingewikkeld. Hierbij wordt de Vlaamse jurist sterk gemist en is de Nederlandse jurist (mede door de afwezigheid van de communicatie-manager) maar gedeeltelijk inzetbaar.

4 Inhoudelijke projectbeheersing (4^e kwartaal 2002)

4.1 Masterplanning

Figuur 2: Masterplanning

	2002	2003				2004		
Probleemschets	Definitief mrt'03							
Strategische MER		Startnotitie aug/sept'03 – Richtlijnen okt/ nov'03 concept mrt'04, definitief mei'04						
M KBA 1.Toegang / Natuur Externe Veiligheid 2.Veiligheid	Voorstudie dec'02 concept mrt'04, definitief mei'04							
	concept mrt'04, definitief mei'04							
Consultatie SMER en M KBA	Definitief mrt'03							
Projecten dossier	1e versie jan.'03 Uitloop maart'03							
Natuurontwik- kelingsplan	voorstudie nov'02 Definitief mrt'03							
Extra Studies			Afhankelijk consultatie					
Ontwikkelings- schets 2010 Schelde-est.	Productspecificaties mrt'03 1e versie (voorlopige ontwikkelingsschets) oktober'03 2e versie (definitief – politiek interactief) eind'04							

Op basis van de start van de verschillende deelstudies is een aangepaste globale planning opgesteld. Hierin zijn 4 belangrijke mijlpalen te onderscheiden:

1. Maart 2003:
 - vaststelling van de probleemschets
 - de opzet Strategische MER en MKBA geconsulteerd
 - de productspecificaties van Ontwikkelingsschets
2. Oktober 2003:
 - voorlopige ontwikkelingsschets (dummy versie)
3. Maart 2004:
 - concept MKBA
 - concept SMER – ter voorlegging van de inspraak
 - input voor 2^e versie van de Ontwikkelingsschets
4. Eind 2004
 - definitieve Ontwikkelingsschets (politiek interactief opgezet)

Deze planning is 20 december 2002 voorgelegd aan de TSC en hierdoor aanvaard.

4.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Probleemstelling	Oplevering tekst voor externe bespreking	December 2002	In uitvoering
OAP	Oprichtingsbijeenkomst	November 2002	In uitvoering
AOS	Oprichtingsbijeenkomst	November 2002	Gerealiseerd
MER	Europese aanbesteding	December 2002	In uitvoering
Voorstudie MKBA	Oplevering eindproduct	November 2002	Gerealiseerd
Voorstudie NOP	Oplevering eindproduct	November 2002	Gerealiseerd

Tabel 3: Overzicht behaalde resultaten afgelopen kwartaal

4.3 Toelichting niet behaalde resultaten

De Probleemstelling wordt medio januari 2003 voorgelegd aan een brede afvaardiging van de stakeholders en wordt daarna vastgelegd. Ten aanzien van het OAP bleek het nog niet mogelijk om een bijeenkomst te vinden, waarbij een significante afvaardiging aanwezig was. En de opdrachtverlening voor de Strategische MER is uitgelopen. De opdracht is wel aanbesteed, maar gunning vindt begin 2003 plaats.

4.4 Mijlpalen komende kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Projectendossier	Opstellen lijst met te onderzoeken projecten	Maart 2003	In voorbereiding
Consultatiedocument SMER / MKBA / Bestuurlijk-juridische zaken	Vaststelling door opdrachtgever (TSC) na overleg betrokken partijen (OAP/AOS)	Maart 2003	In voorbereiding
Probleemstelling Ontwikkelingsschets	Vaststelling door opdrachtgever (TSC)	Maart 2003	In voorbereiding
Opstellen Ontwikkelingsschets	Vaststelling product-informatie (inhouds-opgave) door opdrachtgever (TSC)	Maart 2003	In voorbereiding

Tabel 4: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

5 Inhoudelijke voortgang (1^e kwartaal 2003)

5.1 Beleidsontwikkeling

Probleemstelling- werkconferentie

Op 16 januari 2003 vond een goed bezochte werkconferentie plaats over de probleemstelling van ProSes. Voor deze workshop waren primair de organisaties, ministeries, overheden e.d. uitgenodigd, die deel uitmaken van het Overleg Adviserende Partijen (OAP) en het Adviserend Overleg Schelde (AOS).

Tijdens het ochtendgedeelte werd door een aantal stakeholders in de vorm van stellingen een voorzet voor de probleemstelling gegeven voor de drie prioritaire thema's. In de middagsessie werd dit in werkgroepen verder uitgewerkt. De resultaten van de werkconferentie zijn in een verslag vastgelegd en gebruikt voor de opstelling van de concept-probleemstelling.

Concept-probleemstelling

Op basis van verricht onderzoek, gesprekken en interviews en de werkconferentie heeft de projectdirectie een concept-probleemstelling opgesteld als vertrekpunt van de verdere werkzaamheden. Deze concept-probleemstelling werd besproken in het OAP en AOS. In het OAP werd afgesproken dat het gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, de provincie Zeeland, de werkgroep Schelde-estuarium en de Nationale Havenraad een nader toegespitst voorstel zouden doen voor het onderdeel 'toegankelijkheid' van de probleemstelling. Voorts werden er in het OAP voorstellen gedaan om de probleemstelling te verruimen (o.m. toevoeging van de problematiek van de toegankelijkheid van de haven van Gent). Door ProSes is hierop terughoudend gereageerd, verwijzend naar het strakke tijdschema en de opdracht, zoals vastgelegd in het Memorandum van Overeenstemming van 8 maart 2002. Het AOS zou met voorstellen komen voor het onderdeel 'natuurlijkheid'.

Het is de bedoeling de probleemstelling via de TSC uiteindelijk te laten vaststellen door de bewindslieden. Dan heeft de probleemstelling de status van vastgestelde werkhypothese, die tijdens het werk aan de Ontwikkelingsschets, het MER en de MKBA nog verder zal worden uitgewerkt en aangepast.

Overige overleggen

Op 24 januari 2003 kwam het Overleg Adviserende Partijen voor het eerst bijeen in Bergen op Zoom. De eerste bijeenkomst stond in het licht van een onderlinge kennismaking en een toelichting op het project en de werkwijze van het OAP. De tweede bijeenkomst van het OAP vond plaats op 21 februari 2003 in het gemeentehuis van Antwerpen. Op de agenda stond de concept-probleemstelling (zie hierboven). Tevens stelde het OAP een set 'spelregels' vast (onderlinge spelregels, spelregels met de bewindslieden en met ProSes).

De bijeenkomsten van het OAP worden voorbereid in het 'voorzittersoverleg'. Dit is het overleg tussen de onafhankelijke voorzitters, het Beneluxsecretariaat en ProSes. Tijdens één van de bijeenkomsten van het voorzittersoverleg werd het project gepresenteerd aan de ambassadeurs van beide landen en de attaché van Vlaanderen in Nederland.

In het kader van het SMER en de MKBA's heeft ProSes consultatiedocumenten opgesteld. Hierin wordt de aanpak, de organisatie, de uitgangspunten e.d. van het SMER en MKBA beschreven. Deze consultatiedocumenten werden besproken met de stakeholders (waterschappen, provincies, havenbedrijven, milieu-organisaties, visserij- en recreatie-organisaties enz.) en betrokken overheden (ministeries, administraties enz.). De resultaten van deze consultaties worden door ProSes vastgelegd en worden gebruikt bij de opstelling van het SMER en de MKBA's.

De Ontwikkelingsschets wordt door ProSes opgesteld in nauwe samenwerking met de actualisering van het Sigma-plan en met de activiteiten van de provincies Antwerpen en Zeeland om de te komen tot een verbetering van de situatie met betrekking tot de externe veiligheid. Dit betekent dat ook het vormgeving van het externe proces in nauwe samenhang moet gebeuren. Hiertoe werden eerste contacten gelegd met de consultant die zal adviseren over de communicatie over het Geactualiseerde Sigmaplan. Iets dergelijks zal gebeuren bij de provinciale studie naar de verbetering van de externe veiligheid.

Inzake het AOS is er op 27 februari 2003 een bijeenkomst geweest waar het consultatiedocument voor de MKBA en de Probleemstelling besproken werden.

Tot slot is er maandelijks overleg met de verantwoordelijken van AWZ over het Sigmaplan. En ProSes woont verder de maandelijkse vergaderingen van het Scheldeteam (RWS directie Zeeland) bij.

5.2 Onderzoek

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Op 13 januari 2003 werd aan RIKZ, IN en Universiteit Antwerpen opdracht gegeven voor het opstellen van een eerste versie van een NOP dat als basis kan dienen voor bespreking in OAP, AOS en andere gremia. Een NOP zal tevens in de SMER en de MKBA verder onderzocht worden. Voor het opstellen van dit NOP vond op 25 februari een workshop met specialisten ter zake plaats teneinde zoveel mogelijk ideeën voor dit NOP te vergaren. Verwacht wordt dat dit NOP in de eerste helft van het 2^e kwartaal gereed zal zijn voor consultatie. Als gevolg van de opgelegde bezuinigingen werden de vraagstelling aan RIVO en Departement Zeevisserij over de kinderkamerfunctie voor het Schelde-estuarium geannuleerd.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

De Adviesraad MKBA die de wetenschappelijke waarde van het onderzoek bewaakt werd officieel door de bewindslieden ingesteld. Deze

adviesraad is reeds twee keer samengekomen om het plan van aanpak van Toegankelijkheid, Veiligheid en Natuurlijkheid te bespreken. Algemene waardering voor dit plan van aanpak werd uitgesproken. Het plan werd dan ook goedgekeurd. Een eerste cruciale deelstudie werd aanbesteed en gegund. Het betreft de opmaak en uitwerking van een marktaandeel-model dat inzicht moet geven in de verkeersstromen en de redenen waarom welke lading via welke bepaalde haven verscheept wordt. Dit marktaandeelmodel vormt de basis van de MKBA voor Toegankelijkheid.

De nodige voorbereidingen werden getroffen om ook een nautische studie op te dragen met als doel meer inzicht te verkrijgen in de in de LTV genoemde elektronische navigatiehulpmiddelen (omschrijving, kosten, tijdsprognose). Deze zijn bepalend voor de nodige breedte en capaciteit van de vaargeul. Tevens moet de capaciteit van de vaargeul nader onderzocht worden gezien dit bij overschrijding ervan tot wachttijden kan leiden. Tenslotte moeten ook de botsingskansen (t.b.v. externe veiligheid) voor verschillende scenario's onderzocht worden. Deze studie zal in het tweede kwartaal 2003 starten.

Met het Managementoverleg (MO), ingesteld door de provincie gouverneur van Antwerpen en de Commissaris van de Koningin van Zeeland, werden afspraken gemaakt over de samenwerking in verband met externe veiligheid. Het MO zal het bestaande berekeningsmodel van risicocontouren actualiseren en de huidige toestand onderzoeken met een doorkijk naar 2010. ProSes zal de invloed van een verdergaande verruiming met verschillende economische scenario's nader uitwerken met gebruik van het model van het MO.

Tenslotte werd het consultatiedocument MKBA dat de visie van ProSes op de MKBA aangeeft afgewerkt en besproken met alle stakeholders.

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

De aanbesteding van het MER-bestek vond plaats op 16 december 2002. In de eerste helft van januari werden de 4 inschrijvingen beoordeeld wat resulteerde in een finale beoordelingsvergadering op 20 januari 2003. Door de bezuinigingsronde kon het bestek eerst op 18 februari 2003 gegund worden aan de Combinatie Arcadis-Technum (CAT). Vanaf dan werd de organisatie van het SMER met CAT grondig besproken en werd gewerkt aan de eerste deelcontracten.

De studie in het WL Borgerhout naar de door het expertenteam van het havenbedrijf van Antwerpen voorgestelde stortstrategie is opgestart en verloopt naar wens. De aanpak van de morfologische studies werd reeds een eerste maal besproken in de daartoe opgerichte werkgroep morfologie en waterbeweging. Het consultatiedocument MER werd afgewerkt en wordt thans in de diverse gremia besproken.

Projecten

Een uitgebreide steekkaart over de verruiming van de vaargeul werd geschreven. De steekkaarten over Overschelde en Sigmaplan zijn in een eerste opzet voor intern gebruik gereed. De steekkaart Natuur zal worden

opgesteld aan de hand van het in april nog gereed te komen Natuurontwikkelingsplan.

De studie "Het Schelde-estuarium in het vizier" met een overzicht van projecten, plannen en studies, werd in februari 2003 opgeleverd. Deze studie zal als insteek naar andere studies gebruikt gaan worden. Gaande weg zullen verbeteringen en aanvullingen gepleegd worden.

5.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Intern is gewerkt aan de opzet van de Ontwikkelingsschets aan de hand van het maken van een geannoteerde inhoudsopgave. Hierin wordt aangegeven welke elementen in de uiteindelijke Ontwikkelingsschets opgenomen moeten worden. Deze opzet is voorgelegd ter advisering door het OAP en AOS.

Naast de inhoud moet ook helderheid ontstaan over de bestuurlijk-juridische status van de Ontwikkelingsschets. Hiervoor is een document opgesteld, waarin 2 scenario's geschetst zijn: "Vroeg of Laat beslissen". Dit document is eveneens ter advisering voorgelegd.

5.4 Communicatie

Terwijl in het vierde kwartaal van 2002 de communicatie van ProSes nog overwegend intern was gericht (ontwikkeling huisstijl, teambuilding e.d.) is in het eerste kwartaal de aandacht verlegd naar de communicatie met de directe omgeving van ProSes. Daarvoor is een draaiboek voor externe communicatie ontwikkeld, waarvan inmiddels een aantal acties zijn uitgevoerd. Zo is in januari een eerste nieuwsbrief verspreid onder de naam "ProSes Platform". Deze nieuwsbrief die vooral gericht was op informatieverstrekking over de start van het project is goed ontvangen. De vraag is evenwel of continuatie ervan (de uitgave van de nieuwsbrief was minimaal 4 x per jaar voorzien) nog mogelijk zal zijn in het licht van de opgelegde bezuiniging. Wel doorgang krijgt de www.proses.be of www.proses.nl website. Deze is inmiddels online. De eerste reacties zijn zeer positief. Binnenkort zal ProSes starten met de uitgave van tweewekelijkse elektronische nieuwsbrief.

Het lag aanvankelijk in de bedoeling dat aan het ProSes team een vaste communicatiemanager zou worden verbonden. De aanbesteding daarvan via AWZ is evenwel niet gelukt. Onder invloed van de bezuinigings-taakstelling is inmiddels besloten om af te zien van een full time communicatiemanager bij ProSes. ProSes onderzoekt thans of op beperkter basis (maximaal 2 dagen per week en tegen aanzienlijk lagere kosten) alsnog professionele ondersteuning in het communicatie management kan worden ingehuurd. Uitvoeringswerkzaamheden zullen zoveel mogelijk binnen het team zelf worden gedaan.

6 Inhoudelijke projectbeheersing (1^e kwartaal 2003)

6.1 Masterplanning

	2002	2003				2004	
Probleemschets	Definitief mrt'03						
Strategische MilieuEffect Rapportage		Startnotitie sept/ okt'03 – Richtlijnen okt/ nov'03 Concept maart'04 Definitief mei'04					
Maatschapp. Kosten Baten Analyse		Voorstudie dec'02 Concept maart'04, Definitief mei'04					
Consultatie SMER en MKBA	Definitief mrt'03						
Projecten dossier	1e versie jan.'03 Uitloop maart'03						
Natuurontwikkelingsplan	voorstudie nov'02 Definitief mrt'03						
Extra Studies		Afhankelijk consultatie					
Ontwikkelingschets 2010 Schelde-est.		Productspecificaties maart'03 1e versie (voorlopige ontwikkelingsschets) oktober '03 2e versie (definitief – politiek interactief) eind'04					
<i>mijlpalen</i>		1	2	3	4		

Figuur 3: Masterplanning

Ondanks de discussie omtrent het budget van ProSes is er geen grote wijziging aan de Masterplanning opgetreden. Dit heeft 2 redenen, die elkaar opheffen:

- door externe oorzaken is enige vertraging in de uitvoering van de projecten opgetreden
- door de beperking van het budget van ProSes zullen er minder studies en andere activiteiten opgedragen kunnen worden.

De onzekerheid rond het halen van de planning wordt door de beperking van het budget enigszins gereduceerd.

6.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

In de afgelopen periode is het behalen van de eerste mijlpaal (zie bovenstaand schema) het belangrijkste doel geweest. Deze mijlpaal bestaat uit een drietal onderwerpen:

- Probleemstelling
- Consultatiedocumenten voor SMER en MKBA

- Productspecificaties voor de Ontwikkelingsschets

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Projectendossier	Opstellen Lijst met bestaande projecten, plannen en studies	Maart 2003	Gerealiseerd
Consultatiedocument SMER / MKBA / Bestuurlijk-Juridische Zaken	Vaststelling door opdrachtgever (TSC) na overleg betrokken partijen (OAP/AOS)	Maart 2003	Ter advisering door OAP en AOS voorgelegd
Probleemstelling Ontwikkelingsschets	Vaststelling door opdrachtgever (TSC) na overleg betrokken partijen (OAP/AOS)	Maart 2003	Ter advisering door OAP en AOS voorgelegd
Opstellen Ontwikkelingsschets	Vaststelling door opdrachtgever (TSC) na overleg betrokken partijen (OAP/AOS)	Maart 2003	Ter advisering door OAP en AOS voorgelegd

Tabel 5: Overzicht behaalde resultaten afgelopen kwartaal

6.3 Toelichting niet behaalde resultaten

De probleemstelling, de consultatiedocumenten en de eerste schets van de Ontwikkelingsschets zijn in maart 2003 intern ProSes afgerond en voorgelegd aan de adviserend partijen (OAP en AOS), zoals aangegeven in de vorige voortgangsrapportage. Definitieve bespreking van deze stukken vindt begin april 2003 plaats, waarna het verzoek gedaan zal worden aan de TSC als opdrachtgever om deze stukken in overleg met de bewindslieden vast te stellen.

6.4 Mijlpalen komende kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Externe communicatie	Website ProSes operationeel	April 2003	In uitvoering
Strategische milieu-effect rapportage	Operationeel werkplan / opdragen deelstudies	Mei 2003	In voorbereiding
Maatschappelijke kosten-baten analyse	Operationeel werkplan / opdragen deelstudies	Mei 2003	In voorbereiding
Projectendossier	Opstellen steekkaarten Natuur, Sigmaplan en Overschelde	Mei 2003	In uitvoering
Natuurontwikkelingsplan	Afronden van studie	April 2003	In uitvoering
Opstellen Ontwikkelingsschets	Opstellen beoordelingskader	Juni 2003	In voorbereiding

Tabel 6: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

Het opstellen van een concept Ontwikkelingsschets en de Startnota / Kennisgevingsdossier voor de SMER lopen door tot in het derde kwartaal van 2003.

7 Inhoudelijke voortgang (2^e kwartaal 2003)

7.1 Afstemming met de omgeving

Probleemstelling

De discussie over de probleemstelling van ProSes werd in het OAP afgerond. Een aantal betrokken partijen uit het OAP heeft in klein verband een concept-tekst geredigeerd voor de probleemstelling over het thema 'toegankelijkheid'. Deze concept-tekst werd vervolgens door het voltallige OAP aanvaard. De overige onderdelen van de probleemstelling kunnen eveneens rekenen op de steun van het OAP. Naar aanleiding van de discussie over de probleemstelling formuleerde het OAP een aantal 'gesprekspunten' voor het komende overleg met de bewindslieden.

Ook het AOS kon instemmen met de probleemstelling. De probleemstelling zal als werkhypothese worden gehanteerd bij de vervolgwerkzaamheden van ProSes en zal aan de bewindslieden ter vaststelling worden voorgelegd.

Consultaties plannen van aanpak voor S-MER en MKBA's: reactienotitie

In het eerste kwartaal van 2003 werden consultatiesessies gehouden over de plannen van aanpak voor het S-MER en de MKBA's. Een groot aantal organisaties en overheidsinstanties gaven hun mening en hun opmerkingen bij de aanpak van beide studies. De zogeheten reactienotitie "wikken & wegen, vragen & antwoorden over de plannen van aanpak voor S-MER en MKBA" bevat een verslag van deze consultaties. Bovendien is in deze notitie beschreven op welke wijze ProSes met het verkregen commentaar zal omgaan.

Overleg Adviserende Partijen

Op 7 april kwam het OAP bijeen. Op de agenda stond onder meer het rapport 'Vroeg of laat beslissen'. Uit de bespreking bleek een sterke gedeelde voorkeur voor een vroeg formeel-juridisch besluit ook wanneer dat het risico met zich meebrengt dat het tijdspad onder druk komt te staan. Het OAP van 25 mei vond geen doorgang onder meer vanwege agendaproblemen bij enkele leden en het nog niet beschikbaar zijn van de studie ten behoeve van het Natuurontwikkelingsplan.

Tijdens de bijeenkomst van het OAP op 25 juni kon dit onderwerp wel worden besproken. Het OAP stemde in met de geschetste benadering en vervolgstappen en adviseerde om daarbij voldoende aandacht te geven aan de communicatie en informatieverschaffing over de maatregelen voor natuurontwikkeling.

Voorzittersoverleg

De voortgang van het project, de (voortschrijdende) agenda van het OAP, de uitgevoerde studies enz. komen op gezette tijden aan de orde in het overleg van ProSes met voorzitters en secretaris van het OAP, het zogeheten 'voorzittersoverleg'. Tijdens één van de laatste besprekingen is afgesproken dat gestreefd zal worden naar een meer pro-actieve

werkwijze van het OAP. Met het oog hierop zal een gespreksronde worden gehouden langs de OAP-partners en zal worden toegewerkt naar een eerste integraal advies van het OAP over de randvoorwaarden waaraan de Ontwikkelingsschets zou moeten voldoen

Adviserend Overleg Schelde

In het AOS van 26 juni 2003 werd het definitief advies inzake de probleemstelling voor de TSC besproken. Er werd ook een nota voor de TSC neergelegd inzake de werkzaamheden van het AOS. Verder werden een nota met betrekking tot het Natuurontwikkelingsplan, de steekkaarten verruiming en Sigmaplan nader besproken

Overschelde

Op 21 mei 2003 werd het colloquium "De Overschelde, een stand van zaken" georganiseerd. Op dit colloquium werd het studierapport "Haalbaarheidsstudie Overschelde, veiligheidsstudie in een stroomversnelling" opgemaakt door Royal Haskoning in opdracht van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Water- en Zeewezen, afdeling Zeeschelde voorgesteld. Het werd door de bevoegde Vlaamse administratie overhandigd aan de directie Zeeland.

Bekkencomités

Op vrijdag 13 juni 2003 werd in Antwerpen een toelichting gegeven bij de werkzaamheden van ProSes aan de ambtenarenwerkgroep van het Benedenscheldebekken, Bovenscheldebekken, Dijle- en Zennebekken, Denderbekken en Gentse Kanalen. De doelstellingen en werkzaamheden van ProSes werden toegelicht. Op dezelfde vergadering werd ook een uitvoerige uiteenzetting gegeven over het Sigmaplan door de ontwerpers van het Sigmaplan. Ondanks de grote impact van de plannen die ProSes (Ontwikkelingsschets 2010) en de afdeling Zeeschelde (Sigmaplan) ontwikkelen, was er slechts een matige opkomst.

7.2 Onderzoek

De Steekkaarten Overschelde en Sigmaplan werden aangemaakt. Net zoals voor de steekkaart Verruiming geldt dat dit levende documenten zijn, die aan regelmatige aanpassingen onderhevig zijn.

Een onderzoeksprogramma voor een verdergaande verruiming en voor de Overschelde werd opgesteld met als doel het nut en de noodzaak van de voorgestelde maatregelen te onderzoeken. Voor het Natuurontwikkelingsplan werden wel de te beantwoorden vragen geformuleerd maar het onderzoeksplan dient nog opgesteld te worden.

Ten behoeve van de alternatieve stortstrategie, voorgesteld door het expert-team van de Haven van Antwerpen, werden in juni, op kosten van AWZ en MID, terreinmetingen naar zandtransport ter hoogte van de Plaat van Walsoorden uitgevoerd. De uitwerking van deze metingen, samen met modelberekeningen wordt met grote spoed uitgevoerd door het Waterbouwkundig Laboratorium te Borgerhout. Vooralsnog is deze stortstrategie een alternatief in het S-MER.

Naar aanleiding van de dringende vragen vanuit het OAP en met goedkeuring van de mini-TSC werd de morfologische studie binnen de S-MER, zoals ze in functie van de oplegde taakstelling beperkt was, toch enigszins uitgebreid. Door deze uitbreiding mogen betere kwalitatieve resultaten worden verwacht. Kwantitatieve morfologische resultaten mogen echter nog steeds niet worden verwacht.

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Het rapport "Voorstel voor Natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium" werd in juni opgeleverd. Hiermee werd een mijlpaal bereikt omdat nu een pakket concrete natuurmaatregelen beschikbaar is voor verder onderzoek in SMER en MKBA. Het rapport bevat een goed overzicht van de noodzakelijke maatregelen om te voldoen aan het streefbeeld 2030 uit de LTV. Aangezien deze ambities hoog liggen is een bestuurlijk traject ingezet met onder andere besprekingen in TSC, OAP en AOS en andere betrokken overheden en organisaties.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

De specialistische deelstudie met betrekking tot het ontwikkelen en schatten van het marktaandeelmodel is in volle gang. Binnenkort zal het datarapport worden opgeleverd en kan worden gestart met het schatten van de coëfficiënten, die een cruciale rol spelen in het model.

Het voorbereidende werk is afgerond om een 2^e specialistische studie op te dragen voor het bepalen van de directe baten van een verruiming volgens een logistieke benadering. Bij deze benadering worden de baten beoordeeld vanuit de optiek van de gebruiker. De offerte-aanvragen zijn verstuurd en begin 2^e helft van juli 2003 worden de offertes verwacht. Deze studie wordt gezien als een complement bij een controle van de klassieke benadering (via het marktaandeelmodel).

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

In de afgelopen periode is de 2^e deelovereenkomst aangegaan met het consortium Arcadis-Technum (CAT), waarin vastgelegd zijn:

- uitgangspunten (kader);
- een plan van aanpak tot en met het opstellen van de startnotitie;
- een doorkijk naar de MER-fase (voorzet overige deelovereenkomsten)

De dummy van de Startnotitie is gereed en werd besproken met CAT op 8 mei en in de Koepelvergadering op 13 juni. De te analyseren maatregelen voor de verkenningfase zijn aangeleverd in de vorm van steekkaarten

Gezien het akkoord van de mini-TSC om de morfologische studie uit te breiden is het "nominated deel"¹ voor het morfologisch onderzoek van de S-MER opnieuw geformuleerd en vastgelegd in de werkafspraken. Het plan van aanpak voor 'morfologie' is nu gereed en wordt deels ingepast in deelovereenkomst 2 en zal voor het grootste deel in deelovereenkomst 3 vastgelegd worden.

¹ Het "nominated deel" is een geclausuleerd onderdeel van het bestek van de S-MER dat aan één partner (in dit verband het WL | delft hydraulics) is toegedeeld

CAT heeft voor ProSes de steekkaart Overschelde opgesteld op basis van de bestaande rapporten en documenten. Deze steekkaart is intern besproken binnen ProSes en ook binnen het AOS en OAP. De voorgestelde wijzigingen zullen nog worden doorgevoerd.

Voor de betrokkenen bij het SMER is er een operationeel Projectweb in de lucht. De toegang hiertoe is per werkgroep geregeld. Op dit projectweb staan naast een overzicht van alle betrokkenen en de agenda voor de komende tijd allerlei werkdocumenten en nieuwsberichten.

7.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Op basis van de inhoudsopgave voor de Ontwikkelingsschets (onderdeel van de producten bij mijlpaal 1) wordt een voorlopige Ontwikkelingsschets gemaakt. Deze voorlopige Ontwikkelingsschets zal de contouren van het eindproduct schetsen, omdat de uitkomsten van de studies nog volledig onbekend zijn.

Ter voorbereiding hiervan is een Startpakket van Projecten en Maatregelen opgesteld, die de te onderzoeken alternatieven en varianten per thema (Veiligheid, Toegankelijkheid en Natuurlijkheid) in beeld probeert te brengen. Dit startpakket zal door de uitkomsten van de studies aangepast worden en resulteren in het definitieve voorstel voor Projecten en Maatregelen in het kader van de Ontwikkelingsschets.

Voor de verschillende studies en bovengenoemde uitwerkingen zijn de technische beschrijvingen van de projecten en maatregelen nodig. In de afgelopen periode is gewerkt aan het opstellen van steekkaarten per thema. Momenteel zijn de steekkaarten voor Verruiming, Overschelde en Sigmaplan gereed. De steekkaart voor Natuur is nog niet beschikbaar.

7.4 Communicatie

Ten aanzien van de communicatie heeft er een kleine wijziging plaatsgevonden. Het contract met Bikker, die tijdens de opstartfase ingehuurd was, is afgebouwd in het 1^e kwartaal en de werkzaamheden zijn door het ProSes-team overgenomen. In mei 2003 is de (deeltijd) communicatiemanager in dienst getreden van ProSes en is het communicatieteam intern ProSes compleet geworden. Door deze personele wijziging en door het beperkte communicatie-budget is hier slechts een beperkte voortgang te melden.

Wel is veel tijd besteed aan het opmaken van de website (www.proses.nl en www.proses.be), waarmee een goede toegang tot de informatie binnen ProSes mogelijk gemaakt is. Bij de opzet van de website is rekening gehouden met de mogelijkheden om naast informatie over het project te geven ook vragen te stellen (reactieformulier) en documenten in te zien (rapporten). Verder zijn korte nieuwsberichten opgenomen en wordt het hele ProSes-team gepresenteerd.

Ook is begonnen met het uitsturen van een tweewekelijkse e-mailbrief "ProSes Verbaal" aan de opdrachtgevers, de betrokken partners en de opdrachtnemers. Deze nieuwsbrief wordt gevuld met berichten, die

tijdens de wekelijkse teambespreking door de teamleden geselecteerd worden. Per bericht wordt doorgaans een contactpersoon aangegeven, waardoor de lezers ook direct vragen kunnen stellen en/of opmerkingen kunnen doorgeven.

Ter voorbereiding van het communicatiewerkplan voor de periode medio 2003 - medio 2004 is door het nieuwe communicatieteam een verkenningsronde gehouden. In deze ronde zijn een aantal actoren benaderd die van belang zijn voor een gedragen en uitvoerbare communicatiestrategie met betrekking tot de Ontwikkelingsschets 2010. Eén van de uitkomsten van de verkenningsronde is het oprichten van een contactgroep van communicatiedeskundigen van ProSes-actoren, met name van de opdrachtgevende instanties.

8 Inhoudelijke projectbeheersing (2e kwartaal 2003)

8.1 Masterplanning

(per kwartaal)	2002	2003				2004			
Projectplan	sept'02								
Probleemstelling		Definitief mrt'03							
Strategische Milieu-Effecten Rapportage		Startnotitie nov'03 – Richtlijnen jan'04 Concept mei'04 – Definitief aug'04							
Habitat-toets						Definitief mrt'04			
Maatschappelijke Kosten-Baten Analyses		Voorstudie dec'02 Concept mrt'04 – Definitief mei'04							
Consultatie SMER en MKBA		Definitief mrt'03							
Projecten en Maatregelen			Steekkaarten jun'03 Definitief sep'03						
Natuurontwikkelingsplan		Voorstudie nov'02 Studierapport jun'02							
Consultatie NOP					Definitief mrt'04				
Bijzondere studies		Alternatieve Stortstrategie Plaat van Walsoorden							
Ontwikkelings- schets 2010 Schelde- est.		Product specificatie mrt'03 – Voorlopige versie sep'03 Concept mrt'04 – Definitief dec'04							
<i>mijlpalen</i>		1		2		3			4

Figuur 4: Masterplanning

De globale planning is aangepast aan de huidige stand van zaken. Dit komt omdat enkele studies (NOP, SMER) wat langer duren dan eerder was aangegeven. Maar ook omdat een habitat-toets en de consultaties rond het NOP ingevoegd zijn. Met de uitspraak van de mini-TSC (met het oog op de besluitvorming omtrent de uiteindelijke Ontwikkelingsschets) kan gesteld worden dat de haalbaarheid van de totale planning is toegenomen. Wel blijft met name de afstemming van tussenresultaten en uitkomsten van SMER en MKBA een punt van zorg, dat momenteel bekeken wordt.

Wat niet in het ProSes planningsschema opgenomen is, maar wat wel belangrijk is voor het tijdig halen van het einddoel is de planning van het Sigmaplan en de studies die hiervoor nodig zijn. Er vindt op regelmatige basis overleg plaats over de afstemming van de uitkomsten van de studies en ProSes participeert in de Stuurgroep Sigmaplan. Dit vormt

echter geen garantie dat de planning bij ProSes gehaald kan worden, omdat de uitkomsten van het Geactualiseerde Sigmaplan opgenomen moeten worden in de Ontwikkelingsschets. Momenteel is er dan ook grote zorg over het nog niet gegund zijn de MKBA over het Sigmaplan.

8.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Op basis van de verwachte resultaten in de vorige voortgangsrapportage (planning) wordt hieronder aangegeven wat de huidige status hiervan is.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Externe communicatie	Website ProSes operationeel	April 2003	Gereed
Strategische milieu-effect rapportage	Operationeel werkplan / opgedragen studies	Mei 2003	Gereed
Maatschappelijke kosten-baten analyse	Operationeel werkplan / opgedragen studies	Mei 2003	Gereed
Projectendossier	Opstellen steekkaarten Natuur, Sigmaplan en Overschelde	Mei 2003	Deels gereed, Steekkaart Natuur in voorbereiding
Natuurontwikkelingsplan	Afronden studie	April 2003	Met enige vertraging gereed
Opstellen Ontwikkelingsschets	Opstellen beoordelingskader	Juni 2003	Uitloop in juli / augustus 2003

Tabel 7: Overzicht resultaten afgelopen kwartaal

8.3 Toelichting niet behaalde resultaten

Het studierapport voor het Natuurontwikkelingsplan is met enige vertraging medio juni opgeleverd. Dit rapport bevat een goed overzicht van de mogelijke maatregelen om het Streefbeeld natuur uit de LTV-studie te realiseren. Door de uitloop is de Steekkaart Natuur nog niet gereed, omdat deze rechtstreeks samenhangt met dit studierapport.

Er is een begin gemaakt met de opstelling van het afwegingskader voor de Ontwikkelingsschets 2010. Het afwegingskader bevat de politiek-strategische criteria die zullen worden gebruikt om de keuze uit alternatieven te maken/ te onderbouwen. Deze set van criteria moet nauw aansluiten bij de informatie die de S-MER en MKBA's zal opleveren. De oplevering hiervan is uitgelopen omdat veel tijd voor de afstemming met de beoordelingskaders voor S-MER en MKBA nodig was.

8.4 Mijlpalen komende kwartaal

In het komende kwartaal wordt gewerkt aan de volgende onderdelen. Dit wordt een onderdeel van de oplevering van mijlpaal 2, zoals aangegeven in de globale planning.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische Milieu- Effect Rapportage	Concept Startnotitie / Kennisgevingsdossier	September 2003	In voorbereiding
Externe Communicatie	Uitgewerkt communicatie werkplan	September 2003	In uitvoering
Opstellen Ontwikkelingsschets	Voorlopige Ontwikkelingsschets	September 2003	In uitvoering
Projectendossier	Steekkaart Natuur	Juli 2003	In uitvoering
Projectendossier	Startpakket Projecten en Maatregelen	Juli 2003	In uitvoering
Opstellen Ontwikkelingsschets	Opstellen Afwegingskader	Augustus 2003	In uitvoering

Tabel 8: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

9 Inhoudelijke voortgang (3^e kwartaal 2003)

9.1 Afstemming met de omgeving

Bewindslidenoverleg

De Nederlandse Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie hebben op 19 september overleg gepleegd over de voortgang van de Schelgedossiers. Daarbij waren ook de voorzitters van het OAP aanwezig. Hun bevindingen zijn in een gemeenschappelijke verklaring vastgelegd. De ontmoeting kwam voort uit het Memorandum van Vlissingen van 4 maart 2002 over de samenwerking in het Schelde-estuarium. Dat voorziet in een jaarlijks Nederlands-Vlaams overleg over de uitvoering van de afspraken die zijn vastgelegd in het Memorandum.

Overleg met de opdrachtgevende overheden

Op 13 augustus 2003 en 1 september 2003 zijn er bijeenkomsten geweest met de secretarissen van de Technische Schelde Commissie. Op deze vergaderingen worden diverse beleidspunten (o.m. de voorbereiding van de mini-TSC) besproken. Dit overleg vindt elke maand plaats om de coördinatie en afstemming tussen TSC en ProSes te vergroten.

Op 16 september 2003 vond er een bijeenkomst plaats tussen ProSes en AWZ, afdeling Zeeschelde inzake de afstemming van het Sigmaplan en het Natuurontwikkelingsplan. Voor de drie voorbeeldgebieden in Vlaanderen zullen ProSes en AWZ, afdeling Zeeschelde, gezamenlijke onderbouwde inrichtingsschetsen opmaken die besproken zullen worden met andere partijen.

Op 25 september 2003 vond het AOS plaats in het Sluisgebouw van Kallo. De stand van zaken van het project werd door ProSes toegelicht. Verder werd ook verslag uitgebracht van de mini-TSC en het bewindslidenoverleg die plaatsvonden in de maand september. Volgende onderwerpen werden besproken:

- het kennisgevingsdossier van de S-MER
- het vervolgtraject van het Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Het AOS gaf aan dat in de verdere studie naar de voorbeeldprojecten rekening gehouden moet worden met ontwikkelingen ter plaatse.

Ter invulling van het Natuurontwikkelingsplan zijn er inrichtingsschetsen nodig van de voorbeeldgebieden. Hiervoor wordt er een rondgang gemaakt langs de betrokken gemeenten. In Nederland wordt gewerkt met creatieve sessies, waarbij verschillende betrokken partijen aan samen tafel zitten en de schetsen produceren. In Vlaanderen worden voorstellen van de kant van ProSes en AWZ besproken.

Kanaalzone Gent-Terneuzen

Het secretariaat van het OAP heeft op 20 augustus een bijeenkomst georganiseerd rond de problematiek van de Kanaalzone Gent-Terneuzen. Beloftevolle mogelijkheid om hier verder aandacht aan te

geven zou een projectmatige aanpak kunnen zijn parallel en analoog aan die van ProSes. ProSes en het Havenbedrijf Gent zullen de beleidsterreinen in kaart brengen waarop ProSes werkzaam is en die tot besluiten kunnen leiden die spanning opleveren met belangen van de Kanaalzone. ProSes zal vervolgens het Havenbedrijf Gent informeren als er bij de voorbereiding van de Ontwikkelingsschets redenen ontstaan voor dergelijke besluiten.

Overleg Adviserende Partijen (OAP)

Op 24 september kwam het OAP bijeen. Het speciale thema van deze vergadering was 'toegankelijkheid'. De heer J. Blomme van het Gemeentelijke Havenbedrijf Antwerpen (GHA) hield een presentatie waarbij hij onder meer inging op de schaalvergroting in de container-scheepvaart, het 'natuurlijke' achterland van de haven van Antwerpen en de urgentie van een verdieping van de Westerschelde.

Hierna stond het OAP stil bij het tijdschema van het project, vooral van de periode na afronding van de Ontwikkelingsschets. De bewindslieden hebben het advies van het OAP hierover gevraagd. Leden van het OAP zullen reageren op het concept-kennisgevingsdossier en hebben hun medewerking toegezegd bij het verdere onderzoek naar natuurontwikkelingsprojecten.

Interviewronde langs OAP-leden

Het OAP-secretariaat heeft samen met ProSes een interviewronde gehouden langs de OAP leden. Gesproken werd over een aantal algemene thema's die van belang zijn voor de Ontwikkelingsschets (onzekerheidsmanagement, visie op lange termijn, uitvoerbaarheid, financiering). De resultaten van de interviews zullen worden opgenomen in het 1^e – pro-actieve advies – van het OAP. Dit advies zal zo mogelijk eind 2003 met de verantwoordelijke bewindslieden worden besproken.

Taakgroep Westerschelde

Op 25 september verzorgde ProSes een presentatie voor de Taakgroep Westerschelde (= Nederlandse gemeenten rond de Westerschelde). De algemene stand van zaken van het project werd met de Taakgroep besproken evenals de aanpak en het vervolg van het onderzoek naar natuurontwikkelingsprojecten.

9.2 Onderzoek

Het derde kwartaal stond vooral in het teken van het opstellen van het kennisgevingsdossier voor de S-MER. Met dit document wordt precies aangegeven wat het milieu-onderzoek van ProSes inhoudt en wat niet.

Een eerste concept-rapport, geschreven door het Port of Antwerp Expert Team (PAET) van het Havenbedrijf Antwerpen, over de resultaten van de uitgevoerde in situ-metingen en modelproeven in het Waterbouwkundig Laboratorium Borgerhout werd opgeleverd en ter discussie voorgelegd aan een door ProSes opgericht team van expert-morfologen. Dit team komt, samen met het PAET, tot de conclusie dat de voorgestelde alternatieve stortstrategie beloftevol is maar dat nog geen definitieve uitspraken mogelijk zijn. Hiervoor is een proef in situ van voldoende grote

omvang noodzakelijk. AWZ onderzoekt thans de mogelijkheden van zo'n proef, die in de vergunde stortzone van de Schaar van Waarde zou moeten plaatsvinden.

Met het Managementoverleg, opgericht door de provincies Zeeland en Antwerpen om de externe veiligheid op de Westerschelde te verbeteren, werd zeer nauw contact gehouden om de wederzijdse studies op elkaar af te stemmen.

Met de afdeling Zeeschelde (AWZ) werden afspraken gemaakt over de afstemming, de timing en het inpassen van de studie van het geactualiseerde Sigmaplan in de Ontwikkelingsschets. De MKBA Sigmaplan is op 1 september 2003 gestart.

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Binnen het dossier van het Natuurontwikkelingsplan is de overgang gemaakt van de studiefase naar de nadere detaillering van de plannen. Binnen het traject van de SMER en de MKBA zullen een zestal voorbeeld-projecten onderzocht worden. De bedoeling is om binnen de Ontwikkelingsschets te komen tot duidelijke keuzes voor de Natuurontwikkeling.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

Afgelopen kwartaal hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van de specialistische deelstudies die ten behoeve van de MKBA toegankelijkheid op de markt zijn geplaatst.

De nautische studie (Marin) is aangevangen medio augustus 2003. De huidige werkzaamheden concentreren zich op het verzamelen van de benodigde data van het transport op de Schelde en het opstellen van een enquêteformulier dat wordt verspreid onder de loodsen. Doel is het verbeteren van de toegankelijkheid met bijvoorbeeld elektronische hulpmiddelen. Hierbij spelen de capaciteit van de vaargeul, de wachttijden en de botsingskansen in de toekomst een grote rol.

Voor de bepaling van de kosten van de projecten (Veiligheid, Toegankelijkheid en Natuurlijkheid) heeft de RWS-Bouwdienst, op vraag van ProSes, medio augustus een discussiepaper uitgebracht over hun mogelijke rol ten behoeve van ProSes. In oktober wordt een offerte verwacht, waarbij een samenwerking met ATO (Afdeling Algemene Technische Ondersteuning) van het departement Leefmilieu en Infrastructuur wordt voorzien. Het doel is te komen tot in beide landen aanvaarde kostenramingen.

De oplevering van het datarapport tbv het marktaandeelmodel kende vertraging door de moeilijkheden bij het verzamelen van de correcte transportgegevens. Eind augustus is een concept eindrapport opgeleverd met geaggregeerde cijfers en een eerste schatting van de coëfficiënten. De kwaliteit van dit rapport wordt door het CPB en het GHA niet voldoende geacht.

De studie naar de bepaling van de directe baten van de verruiming volgens de logistieke benadering is toegekend aan ESCA (A. Verbeke) in

samenwerking met het ITMMA (T. Notteboom) en begonnen op 30 juli 2003. Eind september is een inceptierapport voorgelegd met de wijze waarop de studie zal worden aangepakt.

Het opleveren van de plannen van aanpak voor de MKBA veiligheid en natuurontwikkeling kent vertraging. Eind september is een werkplan MKBA Overschelde door Vito opgeleverd dat na een aantal redactionele en inhoudelijke aanpassingen kan gefinaliseerd worden. Op basis van het werkplan kunnen dan stappen gezet worden om specialistische studies voor derden op te starten. Het werkplan Natuur, waarin wordt aangeduid hoe het werken met voorbeeldprojecten zal worden aangepakt en wordt aangeduid welke informatie wel en niet beschikbaar is, wordt in oktober verwacht.

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

Uitvoering en betaling van het eerste deelcontract zijn geheel naar wens voltooid. In deze inceptiefase is verkend wat de SMER in moet houden en op welke wijze dit uitgevoerd moet worden.

De 2e deellovereenkomst met het opstellen van het Kennisgevingsdossier en een doorkijk naar de eigenlijke MER-fase (voorzet overige deellovereenkomsten) is niet op de einddatum gereed gekomen. Er is een wijzigingsovereenkomst getekend, met uitstel tot 31 oktober. Het concept van de Kennisgeving is met één week vertraging opgeleverd. In september is door diverse partijen commentaar op het concept geleverd. Eind september was de verwerking van die opmerkingen nog bezig.

Met het uitstel van de oplevering van de 2e deellovereenkomst zijn ook de voorbereidingen voor het opstellen van de deellovereenkomsten 4 t/m 7 opgeschoven.

Het plan van aanpak 'morfologie' is voor het grootste deel in deellovereenkomst 3 vastgelegd (is 16 juli getekend). In de uitvoering van het deel morfologie binnen deelcontract 2 (vaststellen 0-alternatief) is vertraging opgetreden door later opleveren van basisgegevens.

Met het Consortium is uitgebreid gesproken over de voortgang van de werkzaamheden en de planning van de komende deelcontracten. Uit dit overleg is een nieuwe planning ontstaan. De totale planning voorziet nog steeds in oplevering van een concept strategisch MER in mei 2004.

9.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Op basis van de Geannoteerde inhoudsopgave van de Ontwikkelingsschets zijn enige vingeroefeningen gemaakt voor een Voorlopige Ontwikkelingsschets. Hierbij is gaandeweg onderscheid gemaakt tussen teksten die nu reeds als eindtekst beschouwd kunnen worden en teksten die meer speculatief ingevuld kunnen worden, omdat deze afhankelijk zijn van de uitkomsten van de studies en de afstemming met de omgeving.

Voorbeelden van de eindteksten zijn de voorgeschiedenis, de status, de probleemstelling (= werkhypothese) en het afwegingskader voor de

Ontwikkelingsschets. Speculatief zijn de teksten omtrent het uiteindelijke formele besluit. In het komende kwartaal zal dit stuk leiden tot een discussierapport voor de adviesorganen.

9.4 Communicatie

Naar aanleiding van de verkenningronde met de ProSes-actoren is er een bijeenkomst gehouden genaamd Communicatienetwerk ProSes. Hieraan namen communicatiedeskundigen van de opdrachtgevende instanties deel. Het is de bedoeling dat het Communicatienetwerk bijeenkomt als ProSes het nodig acht, eventueel uitgebreid met communicatie-deskundigen van andere organisaties zoals het Schelde Informatiecentrum.

Het Communicatiewerkplan ProSes is klaar en goedgekeurd door de Technische Scheldec commissie. Het accent van het Communicatiewerkplan ligt op het 4^e kwartaal van 2003. Begin 2004 zal het Communicatie-werkplan geactualiseerd worden voor de periode tot minstens medio 2004. Communicatiemomenten in 4^e kwartaal 2003 zijn onder andere informatie- en inspraakavonden kennisgeving SMER in Vlaanderen (3) en in Nederland (3), informatiebijeenkomst over voortgang ProSes voor binnenkring in Antwerpen en een persbijeenkomst voor de Vlaamse en Nederlandse, nationale en regionale pers.

Voor het vormgeven van externe producten wordt er een externe vormgever aangetrokken. Verder zal er voor het organiseren van de informatiebijeenkomst en persbijeenkomst een extern evenementenbureau worden aangetrokken. Deze zullen beiden aangestuurd worden door het communicatieteam.

ProSes Verbaal, de tweewekelijkse elektronische nieuwsbrief van ProSes, krijgt goede respons; de opdrachtgevers, de betrokken partners en de opdrachtnemers waarderen deze uiting van informatie. Er is aan verscheidene gebruikers van de website naar hun mening gevraagd over de website van ProSes. Aan de hand van deze reacties en de voortgang binnen ProSes zal de website (www.proses.nl en www.proses.be) in het 4^e kwartaal worden bijgewerkt. Ook zal er een Franstalige site, gelijk aan de Engelstalige, worden toegevoegd.

10 Inhoudelijke projectbeheersing (3^e kwartaal 2003)

10.1 Globale planning

30/09/2003 (per kwartaal)	2002	2003				2004			
Projectplan	sep'02								
Probleemstelling		Werkhypothese mrt'03 Vaststelling sep'03							
Strategische milieueffectenrapport		Kennisgeving nov'03 – Richtlijnen jan'04 Concept mei'04 – Definitief aug'04							
Habitat-toets						Definitief jul'04			
Maatschappelijke kosten-batenanalyse		Voorstudie dec'02 Concept mrt'04 – definitief mei'04							
Consultatie SM ER en M KBA		Definitief mrt'03 Reactienota jun'03							
Projecten en Maatregelen		Verruiming en Veiligheid sep'03 – Natuur okt'03							
Opzetten Natuur-ontwikkelingsplan		Voorstudie nov'02 Studierapport jun'03							
Consultatie Natuur-ontwikkelingsplan					Definitief mrt'04				
Bijzondere studies		Alt. stortstrategie sep'03							
Sigmaplan		Keuze scenario mrt'04 – Inrichtingsschets nov'04							
Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium		Product specificatie mrt'03 – Voorlopige versie okt'03 Concept apr'04 – Definitief dec'04							
<i>ProSes-mijlpalen</i>		1	2	3	4				

Figuur 5: Globale planning

Voor de derde keer dit jaar wordt hier dezelfde globale planning gepresenteerd. Maandelijks wordt in het planningsoverleg gekeken naar de voortgang en realisatie van de producten binnen ProSes en de onderlinge samenhang en afhankelijkheid hiervan. De globale planning (zoals weergegeven in figuur 1) is mede door dit overleg bijgewerkt tot aan de laatste ontwikkelingen. Dit houdt in dat enkele ontbrekende producten toegevoegd zijn aan het schema.

Zoals aan de bewindslieden is gemeld, blijft het zicht op het halen van de einddatum (december 2004), maar de afronding van de studies zal niet op de oorspronkelijke datum (maart 2004) kunnen plaatsvinden. Sinds de

start van de SMER wordt er een uitloop van de studiefase met minimaal een maand voorzien.

10.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Op basis van de verwachte resultaten in de vorige voortgangsrapportage (planning) wordt hieronder aangegeven wat de huidige status hiervan is.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effecten rapportage	Concept Startnotitie / Kennisgevingsdossier	September 2003	In concept gereed
Externe communicatie	Uitgewerkt communicatie werkplan	September 2003	Gereed
Opstellen Ontwikkelingsschets	Voorlopige Ontwikkelingsschets	September 2003	Eerste concept opgesteld
Projectendossier	Steekkaart natuur	Juli 2003	In concept gereed
Projectendossier	Startpakket Projecten en Maatregelen	Juli 2003	Gereed
Opstellen Ontwikkelingsschets	Opstellen afwegingskader	Augustus 2003	gereed

Tabel 9: Overzicht resultaten afgelopen kwartaal

10.3 Toelichting niet behaalde resultaten

De kennisgeving over de Strategische milieu-effectenrapportage zal begin oktober 2003 intern beschikbaar zijn en opgemaakt worden voor externe verspreiding. De inspraak op de kennisgeving kan dan medio november starten. De vertraging is veroorzaakt door de complexiteit van de van de vraagstelling en de moeite om het besluit omtrent de S-MER goed te plaatsen in een gecombineerde Vlaams-Nederlandse procedure.

De Voorlopige Ontwikkelingsschets bevat 2 onderdelen, namelijk een gedeelte dat als voorlopige eindtekst kan getypeerd worden en dit is reeds intern beschikbaar. Een tweede deel, die een speculatieve invulling geeft van het besluit omtrent de Ontwikkelingsschets, wordt momenteel nog opgebouwd. Dit traject heeft geleid tot enige vertraging.

10.4 Mijlpalen komende kwartaal

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effectenrapportage	Informatie- en inspraak-bijeenkomsten rond kennisgevingsdossier	November 2003	In voorbereiding
Maatschappelijke kosten-batenanalyse	Eerste economische marktverkenning	December 2003	In voorbereiding
Natuurontwikkelingsplan	Inrichtingsschetsen Voorbeeldgebieden	November 2003	In voorbereiding
Opstellen Ontwikkelingsschets	Voorlopige Ontwikkelingsschets	Oktober 2003	Eerste concept intern beschikbaar

Tabel 10: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

In de komende periode zal een concretiseringsslag gemaakt worden op het gebied van de studies. Voor de SMER zal na het uitbrengen van het

Kennisgevingsdossier de uitvoering van de eigenlijke SMER aanvangen. Bij de MKBA zullen de eerste economische verkenningen plaatsvinden. En bij het NOP zullen inrichtingsschetsen voor de voorbeeldgebieden gemaakt worden. Daarnaast zal de Voorlopige Ontwikkelingsschets voorgelegd worden aan de adviesorganen.

11 Inhoudelijke voortgang (4^e kwartaal 2003)

11.1 Afstemming met de omgeving

Taakgroep Westerschelde

In de 'Taakgroep Westerschelde', een overleg van de gezamenlijke Westerschelde-gemeenten en de waterschappen, heeft ProSes een presentatie gegeven van de stand van zaken in de voorbereiding van de Ontwikkelingsschets 2010 en de positie daarin van het Natuur-ontwikkelingsplan (NOP).

De Taakgroep stond vooral stil bij de vraag hoe over controversiële maatregelen voor veiligheid en voor natuur, zoals 'uitpolderen', met de gemeenteraad en met de bevolking kan worden gecommuniceerd. In deze fase van voorbereiding van de Ontwikkelingsschets gaat het immers nog alleen om effectenstudies en nog niet over concrete en afgewogen plannen. Geconcludeerd werd dat het primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid is om te bepalen of en hoe de raden en de bevolking bij de voorbereiding van de Ontwikkelingsschets worden betrokken. ProSes is bereid en beschikbaar om daaraan desgevraagd ondersteuning te geven; bijv. door het verzorgen van presentaties.

Overleg met Vlaamse gemeenten

In de loop van de maand oktober werden de Vlaamse gemeenten bezocht waar voorbeeldgebieden gelegen zijn. Aan de ambtelijke diensten werd het doel van ProSes toegelicht. De specifieke rol van de voorbeeld-gebieden voor natuur binnen de Ontwikkelingsschets en het Strategisch MER werden eveneens toegelicht. Er werd in het afgelopen kwartaal gewerkt aan de concrete inrichtingsstudies voor de Kalkense Meersen, Doel-, Prosper- en Hedwigepolder en de Durmevallei. Deze zullen in de loop van de maand januari 2004 klaar zijn.

Op de plenaire werkgroep Strategisch Plan Linkeroever van 22 oktober 2003 is een toelichting gegeven over de opdracht van ProSes. Hierbij is er ingegaan op het gebied van Doel-, Prosper- en Hedwigepolder welke als voorbeeldgebied is geselecteerd.

Overleg met ABS

Op 25 november heeft er een overleg plaatsgevonden tussen OAP/ProSes en een tiental leden van het Algemeen Boerensyndicaat (ABS). Doel van de bespreking was informatie-overdracht. Daarnaast is besproken op welke wijze de landbouworganisaties in Vlaanderen actief bij ProSes kunnen worden betrokken. Afgesproken is dat op gezette tijden soortgelijke bijeenkomsten met het Boerensyndicaat en de Boerenbond zullen worden gehouden. Bovendien is tijdens het OAP van 17 december specifiek aandacht besteed aan de visie van de landbouworganisaties, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat en Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (in Vlaanderen én Nederland) op het project.

OAP

Op 24 september kwam het OAP bijeen. Het speciale thema van deze vergadering was 'toegankelijkheid'. Dhr. Blomme van het GHA hield een presentatie waarbij hij onder meer inging op de schaalvergroting in de containerscheepvaart, het 'natuurlijke' achterland van de haven van Antwerpen en de urgentie van een verdieping van de Westerschelde. Hierna stond het OAP stil bij het tijdschema van de besluitvorming van de projecten en maatregelen uit de Ontwikkelingsschets, de nadruk daarbij lag op de periode na afronding van de Ontwikkelingsschets. De bewindslieden hebben het advies van het OAP hierover gevraagd.

Op 17 december kwam het OAP wederom bijeen. Voorafgaand aan de vergadering gaven de boerenorganisaties (Algemeen Boerensyndicaat, Boerenbond en ZLTO), die bij het project zijn betrokken hun visie op de Ontwikkelingsschets. Zij drongen met name aan op een goede beschrijving van de effecten op de landbouw van de projecten en maatregelen, die thans in studie zijn. Afgesproken is dat de organisaties nauw bij de concept-rapportages van de studies (MER en MKBA) inzake de landbouw zullen worden betrokken. Het OAP besprak ook een concept advies aan de bewindslieden over onder meer de vervolgprocedures, de samenhang van het pakket van maatregelen, de visie op lange termijn enz. Enkele leden van het OAP wensten nog aanpassing van de tekst. Het advies zal naar verwachting eind januari 2004 aan de bewindslieden worden gezonden. Het OAP kon op hoofdlijnen instemmen met de door ProSes opgestelde aanzet voor de Ontwikkelingsschets.

ProSes heeft het OAP een discussienotitie voorgelegd met een verkenning van de soort besluiten (onderwerpen, abstractieniveau en reikwijdte), die uiteindelijk in de Ontwikkelingsschets zouden kunnen worden opgenomen. Dat is gebeurd op basis van scenario's voor de mogelijke uitkomsten van het thans lopende onderzoek. De discussie in het OAP richtte zich vooral op de vraag of in de Ontwikkelingsschets ook uitspraken zouden moeten worden opgenomen over de toegankelijkheid ná een eventuele verruiming tot 13,10 m en hoe omgegaan wordt met onzekerheden.

Joint fact finding morfologie

Op 8 december wisselden onderzoekers en stakeholders van gedachten over het onderzoek naar de effecten op de morfologie. De bijeenkomst had een tweeledig doel: stakeholders vertrouwd maken met mogelijke uitkomsten van het onderzoek (inclusief onzekerheden) én de onderzoekers kennis laten nemen van de prioriteiten, die stakeholders leggen bij de effectbeoordeling. Presentaties werden verzorgd door het Waterloopkundig Laboratorium/Delft Hydraulics, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en ProSes.

Haven van Zeebrugge

Op 14 november vond een gesprek plaats met vertegenwoordigers van de haven van Zeebrugge. Gesproken is over de Kennisgeving S-MER waarin wordt aangekondigd dat de verruiming van de Westerschelde zal worden vergeleken met het alternatief 'Zeebrugge' (en Vlissingen). Bovendien kwam de problematiek van de compensaties voor de diverse

haven-projecten in het estuarium aan de orde. Tenslotte werd stilgestaan bij de achterlandverbindingen van Zeebrugge. Het Havenbedrijf Zeebrugge heeft medewerking toegezegd aan de onderzoeken, die in het kader van de S-MER en de MKBA zullen plaatsvinden.

Haven van Vlissingen

Aan het havenschap van Vlissingen is op 4 september 2003 een bezoek gebracht om meer informatie te achterhalen omtrent het vervolg van het WCT-dossier. Over dit dossier bestaat bij de provincie nog geen duidelijkheid. In navolging is afgesproken om dossiers uit te wisselen. In februari 2004 wordt nader gesproken met de verantwoordelijke gedeputeerden en enkele ambtenaren van de provincie Zeeland.

Sigmaplan

Het Sigmaplan vult het onderdeel van veiligheid tegen overstromen in Vlaanderen voor de Ontwikkelingsschets in. In Vlaanderen werd het kennisgevingsdossier van het Sigmaplan op dinsdag 14 oktober naar alle gemeenten opgestuurd voor de ter inzage legging gedurende 1 maand.

Eind maart 2004 zal op basis van de uitgevoerde studies reeds een keuze voor het scenario voor het Sigmaplan gemaakt worden. Dit kan zijn, naast het nulalternatief dat bestaat uit het Sigmaplan anno 1977 zonder stormvloedkering, de bouw van een stormvloedkering, een algehele dijkverhoging of een keten van GOG's al dan niet in combinatie met een Overschelde. De keuze van dit scenario zal onderdeel uitmaken van de Ontwikkelingsschets. In geval er voor een keten van GOG's gekozen wordt zal in maart 2004 tevens aangegeven worden hoeveel ha deze GOG's moeten beslaan en hoe zij over de lengte van de Zeeschelde moeten worden verdeeld.

AOS workshop dd. 28 oktober 2003

Op 28 oktober 2003 is een workshop georganiseerd om tot uitwisseling van ideeën en visies betreffende de Kennisgeving Strategisch MER te komen. Het doel van deze workshop was om vanuit de verschillende invalshoeken de voorstellen en het verdere traject van ProSes te toetsen op hun haalbaarheid, beleidsafstemming, financieerbaarheid en de relatie met andere relevante projecten.

Archeologie

Het Instituut voor Archeologisch Patrimonium (Vlaanderen) en de Rijksdienst voor het oudheidkundig Bodemonderzoek (Nederland) hebben in het kader van de werkzaamheden van ProSes een gezamenlijk uitgebreid advies uitgebracht. In dit advies wordt het gehele Schelde-estuarium belicht. In het advies wordt aangegeven dat afhankelijk van de locatie van de uit te voeren projecten in en rond het Schelde-estuarium er invloed kan zijn op het archeologisch bodemarchief.

Bestuurlijk spoor Natuurontwikkeling

Via dit spoor tracht ProSes zicht te krijgen op de haalbaarheid en het draagvlak voor natuurontwikkelingsprojecten. De leiding van dit bestuurlijk spoor ziet ProSes bij voorkeur in handen van een Vlaams en

een Nederlands bestuurder. In deze opzet is zij evenwel nog niet geslaagd.

Inmiddels heeft ProSes met een groot aantal partijen in Vlaanderen en in Nederland verkenningen gedaan naar de haalbaarheid en het draagvlak voor maatregelen natuurontwikkeling. Gesproken is met gewestelijke administraties, rijksdiensten, provincies, gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Gebleken is daarbij dat vaak sprake is van enkele hardnekkige misverstanden. Zo wordt autonome natuurontwikkeling gericht op het streefbeeld natuur uit de LTV in vele gevallen verward met natuurcompensatie in het geval de Schelde verder zou worden verdiept en verruimd. Anderen zien natuur als een soort 'luxe'-maatregel zonder zich bewust te zijn van het integrale karakter dat de Ontwikkelingsschets volgens de gemaakte afspraken dient te krijgen. In zo'n visie wordt ook veelal gesteld dat er voor natuur 'straks toch geen geld zal zijn'.

Het voorlopige beeld dat ProSes uit het bovenstaande heeft verkregen is het volgende. Het scenario 'ruimte voor de rivier' in het Sigmaplan, dat uitsluitend is gericht op vergroting van de veiligheid tegen overstromen, leidt tot veel weerstand bij de omwonenden. Toch is de kans op schade bij calamiteiten zo groot dat het dwingend openbaar belang van maatregelen zal prevaleren boven individuele belangen van omwonenden. Als, zoals wordt verwacht, het scenario 'ruimte voor de rivier' een vervolg-invulling krijgt, kan de natuurontwikkeling dan daaraan worden gekoppeld mits die natuur de bewoners langs de Zeeschelde voldoende zal aanspreken (landschappelijk, recreatief e.d.).

Het beeld ten aanzien van de natuurmaatregelen in Zeeland is anders. Hier zullen additionele maatschappelijke waarden ontwikkeld moeten worden. Anders dan in het gebied van de Zeeschelde leveren ontpolderingen langs de Westerschelde geen of geringe (nabij de grens) bijdragen aan de veiligheid tegen overstromen. De inzet van ProSes is daarom vooral gericht op koppeling van natuur aan andere maatschappelijke belangen, zoals recreatie en aquacultuur. Voor de koppeling van natuur aan recreatie (verblijfsaccommodaties, jachthavens e.d.) zijn andere overheden verantwoordelijk in het kader van het planologisch beleid. Voor mariene aquacultuur (schelpdiercultuur, zoute teelt, nieuwe vormen van aquacultuur) lijken de natuurprojecten langs de Westerschelde wel uitstekende kansen te bieden. In januari 2004 wordt een bestuurlijk overleg met de betrokken partijen georganiseerd om die kansen concreter in beeld te brengen.

11.2 Onderzoek

Analyse WCT arrest

Naar aanleiding van het arrest van de Raad van State heeft ProSes juridisch onderzoek gedaan naar de implicaties hiervan voor haar project. De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn nader onderzocht en dit heeft geleid tot een aanpassing van het plan van aanpak voor de Habitat-toets. Hierover is tevens nader contact gezocht met de opdrachtgever.

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Voor de opstelling van het Natuurontwikkelingsplan (NOP) dat integraal onderdeel zal zijn van de Ontwikkelingsschets 2010 worden, zoals bekend, twee sporen gevolgd.

Eén spoor heeft betrekking op het effectenonderzoek (s.m.e.r. en MKBA). In dat spoor worden vijf voorbeeldgebieden bestudeerd: twee in de Westerschelde, één in het grensgebied en twee in de Zeeschelde. Om beter zicht te krijgen op de mogelijke natuurinrichting van de voorbeeldgebieden en vooral ook om de kosten en baten ervan te kunnen beoordelen, organiseerde ProSes een tweetal zogenoemde 'crea-sessies' voor de voorbeeldgebieden langs de Westerschelde. Eén in het Stadskantoor in Kruijningen en één in het stadskantoor van Terneuzen. De inzet van ProSes was om, gebruikmakend van praktische kennis en deskundigheid bij de deelnemers, een creatieve en vernieuwende inbreng gericht op vooruitgang te verkrijgen. Ook als dat eventueel op gespannen voet zou staan met beleid dat eerder is vastgelegd. Het was nadrukkelijk niet de bedoeling dat de crea-sessies gebruikt zouden worden voor het innemen van (beleids)standpunten of het maken van keuzes ten behoeve van de Ontwikkelingsschets. De sessies waren uitsluitend gericht op onderzoeksdoelen.

De gekozen formule bleek succesvol. Aan elk van beide crea-sessies werd deelgenomen door ruim 20 deskundigen uit de kringen van de betrokken overheden (Rijk, provincie, gemeenten), Waterschap, Dienst Landelijk Gebied, bedrijfsleven (haven, recreatie) en maatschappelijke organisaties (landbouw, natuur). De secretaris van het OAP was als toehoorder aanwezig. Tijdens de crea-sessie werden verschillende inrichtingsvarianten ontwikkeld die in het vervolgonderzoek zullen worden betrokken.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

Nautische studie

In de Nautische studie werd aan alle Vlaamse en Nederlandse Schelde-loodsen een enqueteformulier over hun verwachtingen in verband met de modernste elektronische navigatiehulpmiddelen verstuurd (in totaal ca. 270 exemplaren). De antwoorden worden tegen eind januari 2004 verwacht en zijn van groot belang voor de beslissing over de gewenste breedte van het vaarwater bij verdere verdieping.

De actualisering van het rekenmodel voor de externe veiligheid, opgedragen door het managementteam van de provincies Zeeland en Antwerpen, werd voortvarend verder gezet. De oplevering mag in het 1^e kwartaal 2004 verwacht worden waarna ProSes dit model zal gebruiken voor berekeningen in verband met de externe veiligheid.

Marktaandeelmodel

De specialistische deelstudie mbt het ontwikkelen en schatten van een marktaandeelmodel werd eind december na enige vertraging opgeleverd. De redactionele en inhoudelijke kwaliteit van het rapport is de voorbije maanden nauwlettend in het oog gehouden door een speciale begeleidingsgroep, waardoor meermaals aanpassingen aan het rapport moesten worden doorgevoerd. De afronding van de studie betekent een belangrijke stap voor de uitvoering van de MKBA Toegankelijkheid. Het

CPB zal het rapport nu aanwenden om vervoers-prognoses te maken, die als input dienen voor de Strategische MER en de nautische studie van Marin.

Logistieke benadering

De eerste resultaten van de studie naar de directe baten van de verruiming zijn in november opgeleverd. Het concept-eindrapport werd eind december opgeleverd, waarna een laatste toets zal plaatsvinden door de begeleidingsgroep die ook voor het Marktaandeelmodel heeft gefungeerd. Het finaal rapport wordt door het CPB meegenomen als aanvulling/controlle op de resultaten van de input voor het marktaandeelmodel.

Bouwdienst

Aan de Bouwdienst van RWS en de afdeling Technische Ondersteuning van LIN werd opdracht gegeven tot het maken van een second opinion over reeds opgestelde kostenramingen, als ook voor het opstellen van ramingen van de kosten van de voorbeeldprojecten uit het NOP.

Eind oktober is een protocol gesloten tussen RWS Bouwdienst en ProSes voor de bepaling van de kosten van 3 aangeduide projecten: Overschelde, stormvloedkering ter hoogte van Oosterweel en de verruiming van de Westerschelde. De opdracht aan de Bouwdienst verloopt in 3 fasen. In een eerste fase zal, op basis van de reeds beschikbare gegevens, een vooronderzoek plaatsvinden om dan in een tweede fase aan te tonen welke bijkomende gegevens nodig zijn om een kostenraming van de projecten mogelijk te maken. In de laatste fase wordt een kostenraming gemaakt. Half januari wordt een conceptkostenraming van de toegankelijkheid verwacht.

Marin

De werkzaamheden van Marin zijn vertraagd ten gevolge van de reeds eerder vermelde problemen bij de oplevering van het datarapport van het Marktaandeelmodel aan het Centraal Planbureau. Zodoende zijn de verkeersscenario's voor de gekozen steekjaren nog niet bepaald. Eind december 2003 heeft Marin een rapport opgeleverd inzake het gebruik van elektronische navigatiemiddelen. Hierin werd een vragenlijst opgelegd, die aan de Schelde-loodsen is voorgelegd.

Adviesraad MKBA

Op basis van de (voorlopige) werkplannen van het Centraal Planbureau en de Vito hebben de leden van de Adviesraad advies uitgebracht met betrekking tot een aantal algemene uitgangspunten van de maatschappelijke kosten-batenanalyses. Belangrijk hierbij zijn onder andere de vastlegging van de te gebruiken discontovoeten, de tijdshorizon en de zelfstandigheid van de 3 kosten-batenanalyses.

Vito

Eind oktober werd een concept werkplan natuurlijkheid opgeleverd. Hierin werd in beperkte mate aangegeven hoe verder met het principe van voorbeeldgebieden wordt omgegaan. Op basis van nog aan te leveren inrichtingsschetsen van de voorbeeldprojecten zal Vito

projectfiches opstellen waarin wordt aangeduid welke gegevens nodig zijn voor een kosten/batenafweging.

Voorhavens

Medio december zijn we gestart met een onderzoek naar de fysieke mogelijkheden van de satellithavens Vlissingen en Zeebrugge, de zogenaamde Haventoets. In de eerste fase werd de huidige toestand en de toekomstige ontwikkelingen van de havens in kaart gebracht. Hierbij werd aandacht besteed aan de maritieme toegankelijkheid, de havenfaciliteiten en de achterlandverbindingen.

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

Deelcontract 2 bijna afgerond

De uitvoering en betaling van deelcontract 2 zijn vrijwel voltooid, op de definitieve goedkeuring van opdracht 2b na. Het betreft de analyse van de "Inventarisatie en beoordeling kwaliteit Baggerspecie tussen Vlissingen en Deurganckdok". Deze opdracht liep al vanaf de start van de overeenkomst een relevante vertraging op. De gegevensverstrekking vanuit AWZ was later dan gepland. De opdrachtnemer had daarna een foutieve interpretatie uitgevoerd van de vigerende Vlaamse wetgevingen waardoor de conclusies van het rapport onjuist waren. Het rapport moest bijgevolg meermaals worden aangepast en is nu het stadium van een laatste lezing en controle.

Afsluiten van de 4^e t/m de 7^e deellovereenkomst

De 2^e deellovereenkomst, met het opstellen van de Kennisgeving en een doorkijk naar de MER-fase (voorzet overige deellovereenkomsten) was niet op de einddatum gereed gekomen. Er is een wijzigingsovereenkomst getekend, met uitstel tot 31 oktober 2003. Met het uitstel van de oplevering van de 2^e deellovereenkomst werden ook de voorbereidingen voor het opstellen van de deellovereenkomsten 4 t/m 7 opgeschoven. Eind oktober konden alsnog deze deellovereenkomsten worden getekend. Hiermee zijn alle voorziene deellovereenkomsten vastgelegd, binnen het vooraf gestelde budget.

Kennisgeving gepubliceerd en in de inspraak.

De conceptkennisgeving van het Strategische MER is na consultatie van diverse partijen (in oktober) aangepast en in november gedrukt. Diverse andere publicaties werden gemaakt om de informatie- en inspraak-avonden van materiaal te kunnen voorzien (zie ook communicatie). De 6 avonden verliepen succesvol, met een gemiddelde opkomst van 60-100 mensen. Eind december waren ca. 100 schriftelijke inspraakreacties binnen bij Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat en cel MER.

Morfologieonderzoek: vertraging in tussenproduct.

In de oplevering van enkele onderdelen van het morfologieonderzoek is vertraging opgetreden. Het betreft de uitgewerkte sommen voor het 0-alternatief en de berekeningen voor de optimale stortstrategie. Verwacht wordt dat de vertraging in januari 2004 wordt goedge maakt.

Vooralsnog geen uitloop in einddatum

De totale planning voorziet nog steeds in oplevering van een concept strategisch MER in mei 2004. Door latere levering van de gegevens over

vervoersstromen, samenhangend met het alternatief voorhaven-ontwikkeling, is echter alle reserve in de planning verdwenen.

11.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Op weg naar het eindproduct is ProSes begonnen met het opstellen van een Aanzet tot de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium met teksten, die geschreven zijn als concept-eindteksten. Deze invulling is gebaseerd op de geannoteerde inhoudsopgave, die in het voorjaar is goedgekeurd door TSC. Delen van dit verhaal kunnen nu reeds geschreven worden, zoals de voorgeschiedenis, de status van de Ontwikkelingsschets, de probleemstelling en het afwegingskader. Het centrale deel van de Ontwikkelingsschets, de beschrijving van de keuze en de onderbouwing hiervan, is nu nog niet in te vullen.

Om de besluitvorming over de keuze door de bewindslieden voor te bereiden heeft ProSes Voorbeeldscenario's opgesteld. Op basis van speculatieve aannames over de uitkomsten van het onderzoek zijn mogelijke besluiten geformuleerd die in de Ontwikkelingsschets zouden kunnen worden opgenomen. Dit is opgesteld met het doel om zo te verkennen in hoeverre we het uiteindelijke besluit kunnen kenschetsen (qua abstractieniveau: "zicht krijgen op wat wordt bedoeld met het politieke besluit of een besluit op strategisch niveau"; qua reikwijdte: "welke onderwerpen behoren tot het besluit").

Er zijn 2 scenario's per thema verkend en vervolgens is hierbij inhoud gegeven aan het mogelijke besluit. Het eerste scenario geeft ontwikkelingen aan in het geval als er veel mogelijkheden voor projecten en maatregelen zijn. Het tweede scenario geeft ontwikkelingen aan in het geval minder mogelijkheden zijn. Het overzicht geeft alleen een eerste invulling voor hoofdstuk 4 ("het gekozen pakket van Projecten en Maatregelen") van de Aanzet tot de Ontwikkelingsschets.

De Aanzet tot de Ontwikkelingsschets en de Voorbeeldscenario's zijn voorgelegd aan het OAP en het AOS ter advisering. Na verwerking van de commentaren zal een aangepaste versie aangereikt worden voor de komende TSC vergadering van 19 maart 2004.

11.4 Communicatie

In het vierde kwartaal ging alle energie naar de realisatie van het communicatiewerkplan voor 2003. Daarin onderscheiden we enerzijds de persactie van 17 november en anderzijds de 6 informatie- en inspraak-avonden tussen 20 november en 3 december in het kader van de Kennisgeving Strategische milieueffectenrapportage Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium.

De persactie was opgevat als een toelichting van ProSes voor pers én voor stakeholders. Over de stand van zaken inzake het onderzoek en overleg enerzijds en een toelichting over de Kennisgeving anderzijds. Na afloop was er gelegenheid voor een terreinverkenning van de voorgenomen projecten en maatregelen met helikopter of vliegtuig. De persactie was goed bezocht door pers en stakeholders en resulteerde in

vele en overwegend positief gestemde persartikels in dagbladen en andere magazines, alsook op regionale TV en radio.

Ten behoeve van de persactie zijn diverse nieuwe 'mediaproducten' gemaakt zoals een persuitnodiging en persmap. In de persmap staken o.a. de producten die zijn gemaakt ten behoeve van de informatie- en inspraakcampagne rond de Kennisgeving.

De 6 informatie- en inspraakavonden zijn vlot en overwegend positief verlopen. De formule van inloop voor informatie en dan pas formele inspraak heeft goed gewerkt. De opkomst lag met in totaal bijna 500 mensen hoger dan verwacht. Ten behoeve van deze inspraakronde zijn heel wat nieuwe producten gemaakt in samenwerking met een vormgever. Vooreerst is het dikke Kennisgevingsrapport tot een hanteerbaar boekje teruggebracht, voorzien van een handige samenvatting en overzichtskaart. Daarnaast is er een nieuwe algemene informatiebrochure gemaakt over de werking en inhoud van ProSes. Tevens zijn er publieksvriendelijke steekkaarten aangemaakt over de thema's van de Ontwikkelingsschets (veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid). Verder is een videopresentatie van beelden gemaakt ten behoeve van de inloop. Tenslotte zijn er 6 posters gemaakt: 1 ter aankondiging van de 6 inspraakavonden, 4 over de thema's van de Ontwikkelingsschets en 1 overzichtskaart van de projecten en maatregelen. Al dit materiaal is ook gebruikt voor de persactie.

In een speciale editie van de laatste ProSes-verbaal van 2003 is een woord- en beeldverslag uitgebracht over de persactie en de inspraakavonden. Voor beelden kan voortaan geput worden uit een goed gevulde 'beeldenbank' met lucht en terreinfoto's van het Schelde-estuarium. De foto's zijn in opdracht van ProSes gemaakt door een professionele fotograaf.

12 Inhoudelijke projectbeheersing (4^e kwartaal 2003)

12.1 Globale planning

31/12/2003 (per kwartaal)	2002	2003				2004			
Projectplan	sep'02								
Probleemstelling		Werkhypothese mrt'03 Vaststelling sep'03							
Strategische milieueffectenrapport		Kennisgeving nov'03 – Richtlijnen feb'04 Concept mei'04 – Gedrukt aug'04							
Habitat-toets						Gedrukt jul'04			
Maatschappelijke kosten-batenanalyse		Voorstudie dec'02 Concept mei'04 – Gedrukt juli'04							
Consultatie SMER en MKBA		Definitief mrt'03 Reactienota jun'03							
Projecten en Maatregelen		Verruiming en Veiligheid sep'03 – Natuur dec'03							
Opzetten Natuur-ontwikkelingsplan		Voorstudie nov'02 Studierapport jun'03							
Uitwerking thema Natuurlijkheid					Vaststelling juli'04				
Bijzondere studies		Alt. stortstrategie sep'03							
Sigmaplan		Keuze scenario mrt'04 – Inrichtingsschets nov'04							
Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium		Product specificatie mrt'03 – Voorlopige versie nov'03 Concept juli'04 – Gedrukt dec'04							
<i>ProSes-mijlpalen</i>		1	2	3	4				

Figuur 6: Globale planning (per kwartaal)

Zoals in de vorige voortgangsrapportage aangegeven is de globale planning binnen ProSes enigszins aangepast. Gedurende de uitvoering is met name rond het onderzoek voor de MKBA vertraging opgetreden. Door de entiteit Onderzoek is in onderling overleg een werkwijze ontwikkeld die deze vertraging grotendeels kan opvangen. De planning om in mei 2004 de conceptrapportages over SMER en MKBA te presenteren wordt hiermee gehaald. De aanpassing zet wel enorme druk op alle komende stappen in het werkproces, er kunnen nu geen verdere vertragingen meer opgevangen worden.

Naast de vertraging in het onderzoek is er ook sprake van vertraging bij de beleidsinvulling van het thema Natuurlijkheid. In samenspraak met de

omgeving wordt getracht om te komen tot concrete selecties voor projecten ten behoeve van natuurontwikkeling. De benodigde bestuurlijke trekkers zijn hiervoor nog niet beschikbaar.

12.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Op basis van de verwachte resultaten in de vorige voortgangsrapportage (planning) wordt hieronder aangegeven wat de huidige status hiervan is.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effectenrapportage	Informatie- en inspraak bijeenkomsten rond Kennisgevingsdossier	November 2003	Uitgevoerd
Maatschappelijke kosten-batenanalyse	Eerste economische marktverkenning	December 2003	Gereed
Natuurontwikkelingsplan	Inrichtingsschetsen voorbeeldgebieden	November 2003	Gereed
Opstellen Ontwikkelingsschets	Voorlopige Ontwikkelingsschets	Oktober 2003	Gereed

Tabel 11: Overzicht resultaten afgelopen kwartaal

12.3 Toelichting niet behaalde resultaten

Zoals uit het overzicht in tabel 2 blijkt zijn er geen significante afwijkingen opgetreden in de geplande resultaten. Binnen de kwartaalplanning is op onderdelen wel sprake van (kleine) vertragingen.

12.4 Mijlpalen komende kwartaal

Het komende kwartaal staat met name in het teken van de onderzoeksresultaten. Aangezien de definitieve oplevering van de verschillende onderzoeken in het 2^e kwartaal van 2004 moet plaatsvinden, worden de eerste tussen- en eindresultaten al in het komende kwartaal verwacht.

De mijlpalen voor ProSes zijn met name gericht op de besprekingen in de TSC van maart 2004 en het bewindsliedenoverleg in april 2004. Hiervoor staan de aanpassing van de Probleemstelling, de opzet van de Habitat-toets en de contouren van de Ontwikkelingsschets op de rol.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Probleemstelling	Aanpassing conform de habitat- en vogelrichtlijn	Maart 2004	In voorbereiding
Strategische milieu-effectenrapportage	Vaststellen richtlijnen	Maart 2004	In voorbereiding
	Antwoordrapport op inspraakreacties	Februari 2004	In uitvoering
Habitat-toets	Globale omschrijving	Februari 2004	In uitvoering
Sigmaplan	Keuze scenario's voor verbetering veiligheid	Maart 2004	In voorbereiding

Tabel 12: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

13 Inhoudelijke voortgang (1^e kwartaal 2004)

13.1 Afstemming met de omgeving

Bijeenkomst Taakgroep Westerschelde

De Taakgroep Westerschelde (Nederlandse gemeenten rond de Westerschelde) kwam op 15 januari bijeen. Ben de Winder (RWS-Zeeland) presenteerde de MOVE-rapportage. ProSes gaf een overzicht van de stand van zaken (o.m. de m.e.r.-richtlijnen). Stilgestaan is bij de resultaten van het OAP en de daar gemaakte afspraken. Tenslotte gaf ProSes een overzicht van de verdere aanpak van de discussie en onderzoek over de natuurontwikkelingsmaatregelen.

Voorbereidend OAP

Op 30 januari kwam het Voorbereidend OAP bijeen. Het Voorbereidend OAP is een ad hoc overlegorgaan bestaande uit (medewerkers van) leden van het OAP. Er werd de laatste hand gelegd aan het 1e advies van het OAP aan de bewindslieden. Eén onderdeel van het advies – het perspectief ná 2010 – is separaat geagendeerd. Het Voorbereidend OAP kon, behoudens een kanttekening, instemmen met de door ProSes tekstueel aangepaste 'probleemstelling-toegankelijkheid'. Tenslotte werd in een 'workshopsetting' een verkenning gemaakt van mogelijke scenario's voor de besluiten in de Ontwikkelingsschets 2010.

Overleg Adviserende Partijen

Op 1 maart jl. kwam het OAP bijeen. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- *Intentieverklaring GHA:* Het GHA kwam met een aantal suggesties voor het proces in de komende periode: grotere betrokkenheid van de medewerkers van de OAP-leden, intensievere contacten met de TSC, gezamenlijk aan het compensatiedossier werken en natuurontwikkeling combineren met toerisme en recreatie;
- *Advies OAP:* Het OAP stelde het advies aan de bewindslieden vast (op een enkel punt was nog nader overleg nodig). Het advies zal aan de orde komen tijdens het bewindsliedenoverleg in mei 2004;
- *Probleemstelling:* het OAP kon instemmen met de aanpassingen in de probleemstelling toegankelijkheid naar aanleiding van een toets aan de vereisten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- *Voorbeeldscenario's:* het OAP kon instemmen met de reikwijdte en het abstractieniveau van de voorbeeldscenario's;
- *Externe veiligheid:* de provincie Antwerpen gaf een overzicht van de stand van zaken van het gezamenlijk onderzoek met de provincie Zeeland naar de externe veiligheid op de Westerschelde.

Workshop MKBA's

Op 5 maart jl. werd een workshop MKBA's gehouden, georganiseerd door AOS en ProSes. Uitgenodigd waren vertegenwoordigers van de (opdrachtgevende) overheden, belanghebbenden, maatschappelijke organisaties enz. Het doel van de workshop was nagaan hoe de resultaten van de MKBA in de Ontwikkelingsschets terecht moeten komen. Na een informatieve presentatie van Bas van Holst werd in

werkgroepen (veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid) aan de hand van stellingen gediscussieerd. ProSes zal de resultaten van de workshop betrekken bij een volgende versie van de Ontwikkelingsschets.

Parlementair contact Vlaanderen-Nederland

Op 11 maart 2004 kwamen vertegenwoordigers van de Nederlandse Tweede Kamer en het Vlaams Parlement te Antwerpen bijeen. Doel van de bespreking was een verkenning van de samenwerking in het Schelde-estuarium en in het bijzonder de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Met enkele presentaties werd de stand van zaken van de uitwerking van de twee memoranda van Vlissingen (onderlinge samenwerking en externe veiligheid) door de betrokken ambtenaren, waaronder ProSesmedewerkers, en door de voorzitters van het OAP toegelicht. Vervolgens kwam het tot een debat tussen de parlementariërs, waarin zij hun kijk op de geschetste ontwikkelingen weergaven. Afgesproken werd dergelijke ontmoetingen ook in de toekomst te organiseren.

Overleg Vlaamse en Nederlandse boerenorganisaties

Op 15 maart heeft overleg plaatsgevonden tussen de Vlaamse (Algemeen Boerensyndicaat en Boerenbond) en Nederlandse (Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie) boerenorganisaties, het secretariaat van het OAP en ProSes. Aan de orde kwamen de betrokkenheid van de boerenorganisaties bij het proces, in het bijzonder bij het OAP. Door de boerenorganisaties werd een volwaardige inbreng van het thema 'landbouw' bepleit. Voorts hebben de boerenorganisaties hun standpunten ten aanzien van de projecten die thans in onderzoek zijn, toegelicht. Tijdens een vervolgoverleg hebben de boerenorganisaties hun wensen t.a.v. het onderzoek in het kader van MKBA's en MER kenbaar gemaakt.

Politiek Scheldeberaad christen-democratische fracties

Op 26 maart vond het zogeheten Politiek Scheldeberaad plaats van de christen-democratische fracties. Hieraan namen vertegenwoordigers van CD&V, NV-A, CDA en SGP deel. De politici kregen informatie over de voorgeschiedenis, de aanpak en het onderzoek van ProSes. Verder waren er presentaties over de actualisering van het Vlaamse Sigmaplan en de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Zeeland. Tijdens de discussie kwamen de procedure van besluitvorming aan de orde, de Europese dimensie van het project en de communicatie naar de burger. Er is een afspraak voor vervolgoverleg gemaakt.

Politiek Scheldeberaad liberale fracties

Op 29 maart vond het zogeheten Politiek Scheldeberaad plaats van de liberale fracties. Hieraan namen vertegenwoordigers van VVD en VLD deel. Van de VVD waren aanwezig enkele Zeeuwse Statenleden en wethouders en een Zeeuws lid van de 2^e Kamer. Van de VLD waren aanwezig de Havenschepen van Antwerpen en enkele Vlaamse kamerleden. De politici kregen informatie over de voorgeschiedenis, de aanpak en het onderzoek van ProSes. Verder werd er een presentatie over het werk van het OAP gegeven. Tijdens de discussie kwamen vooral aan de orde: het tempo en de samenhang van de voorgestelde maatregelen, hoe om te gaan met onzekerheden in het onderzoek, de procedure van besluitvorming, de Europese dimensie van het project en

de communicatie naar de burger. Er is een afspraak voor vervolgoverleg gemaakt.

Overleg met secretarissen TSC

Op 3 februari 2004 vond er een overleg plaats tussen ProSes en de secretarissen van de TSC. Volgende punten werden besproken: Overschelde, ontwerprichtlijnen van de commissie MER+ en impact op het project, wetgeving inzake de habitat-toets en de nota "Ruimte" van VROM.

Instandhoudingsdoelstelling Linkeroever

ProSes nam deel aan de startvergadering voor de "Verkenkende studie ter voorbereiding van de ruimtelijke vertaling van de vogel- en habitatrichtlijnverplichtingen in het algemeen en de instandhoudingsdoelstellingen in het bijzonder met betrekking tot de delen van het Europees vogelrichtlijngebied 3.6 en habitatrichtlijngebied 3.5 binnen het Linkerschelde-oevergebied". Op de linkerschelde-oever is één van de voorbeeldprojecten inzake natuurinrichting van ProSes gesitueerd. De studie wordt uitgevoerd door de Universiteit Antwerpen (Patrick Meire). In deze studie zullen de instandhoudingsdoelstelling ruimtelijk vertaald worden. Via een iteratief proces zal een ruimtelijk scenario uitgewerkt worden.

Adviserend Overleg Schelde

Op 14 januari kwam het AOS bijeen. Aan de orde kwamen:

- Het advies van de Schelde m.e.r.-commissie;
- De voorbeeld-scenario's voor de Ontwikkelingsschets;
- De herziene 'probleemstelling-toegankelijkheid';
- Aanzet tot de Ontwikkelingsschets.

Bezoek van de secretaris-generaal aan ProSes

Op 3 maart 2004 bracht de Secretaris-generaal van de Vlaamse administratie Leefmilieu en Infrastructuur dhr. De Smyter een bezoek aan ProSes, samen met de DG Strubbe en enkele afdelingshoofden van AWZ. De organisatie rond het project en de stand van zaken werden meegedeeld. Verder vond er ook een discussie plaats over de verdere uitwerking van de ontwikkelingsschets en de mogelijke organisatie voor 2005.

13.2 Onderzoek

Bezoek aan de Europese Commissie

Op 11 maart is door ProSes een informeel bezoek gebracht aan het Directoraat-Generaal Milieu van de Europese Commissie. Het project Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium werd uitgebreid toegelicht en de vertegenwoordigers van de EC waren zeer verheugd reeds in dit zeer vroege stadium op de hoogte gesteld te worden van het project. De voornaamste boodschap die in het gesprek na de presentaties van ProSes werd meegegeven is dat er zorg voor gedragen moet worden dat het strategisch dossier toch voldoende onderbouwing, met inspraak van de bevolking over de evt. significante effecten, kent om er in een later stadium op te kunnen steunen. Bij onvoldoende diepgang van het

onderzoek en inspraak van de bevolking zal het beslissend karakter van de Ontwikkelingsschets ook beperkingen hebben.

Nautisch onderzoek

In het kader van de nautische studie werd onder de Scheldeloodsen, de loodsdiensten en de verantwoordelijken voor de scheepvaartbegeleiding een enquête gehouden over het nut, de noodzaak en de voordelen van geavanceerde elektronische navigatie-hulpmiddelen. De werkgroep nautiek, waarin alle eerder genoemde organisaties vertegenwoordigd waren, heeft op basis van deze enquête kunnen besluiten dat voor een verdieping tot een getij-onafhankelijke vaart van 13,10 m geen verbreding van de vaargeul in de Westerschelde nodig is. Hierbij dient aangestipt dat het ontmoeten van maatgevende schepen in de bochten van Bath en Walsoorden niet mogelijk zal zijn. Dit is reeds nu ook het geval. Om het ontmoeten van dergelijke schepen in de Beneden-Zeeschelde mogelijk te maken is wel een verbreding van de vaargeul tot 370 m nodig. Dit laatste was van in den beginne reeds voorzien.

Externe Veiligheid

Het geactualiseerde rekenmodel voor de externe veiligheid van de provincies Zeeland en Antwerpen is zo goed als afgewerkt. Door ProSes werd aan Det Norske Veritas, de opsteller van het geactualiseerde rekenmodel, opdracht gegeven de externe veiligheid met en zonder verdieping van de vaargeul in de toekomst voor verschillende economische scenario's te onderzoeken.

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Bestuurlijk draagvlak

Naast het effectenonderzoek dat voor de voorbeeldgebieden voor natuurontwikkeling loopt, is in de afgelopen periode voortvarend gewerkt aan het verkennen van het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor natuurontwikkeling. Zo zijn er veelvuldig contacten geweest met de besturen van de provincies, de gemeenten, waarin de voorbeeldgebieden zijn gelegen, de waterschappen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Voor de gemeenteraden van Reimerswaal en Borsele en voor de Vereniging van Pachters van Staatsgronden in Zeeuws-Vlaanderen heeft ProSes presentaties gegeven van de aanpak van het natuurontwikkelingsplan en over de relatie van dit plan met de Ontwikkelingsschets. De voortgang van de ontwikkelingsschets en van het NOP vormt voorts een vast punt op de agenda van de Taakgroep van gemeenten langs de Westerschelde.

Behoefte aan centrale regie tekent zich af

Tijdens de inspraak op de kennisgeving s.m.e.r. was gebleken dat er onder de bevolking weinig steun te vinden is voor maatregelen die nieuwe ruimte moeten bieden aan het estuarium. Dat was ook te verwachten. Nieuwe natuur zal immers meestal ten koste gaan van bestaand grondgebruik, zoals de landbouw. Geconstateerd moet echter worden dat er ook van de kant van de bestuurders weinig voorstanders voor natuurontwikkeling te vinden zijn. Aan de andere kant groeit daar wel het besef dat er langs de Schelde iets aan natuur moet worden gedaan; zeker als de vaargeul verdiept zou worden. Lokale bestuurders

hebben er duidelijk moeite mee om daarin een eigen regie te voeren. De behoefte aan een centrale regie tekent zich steeds sterker af.

Multifunctionele natuur

De aanpak is er verder vooral op gericht om nieuwe getijdennatuur vooral ook dienstbaar te maken aan andere maatschappelijke belangen en functies. Uit de resultaten van het effectenonderzoek voor het Sigmaplan blijkt dat het scenario ruimte voor de rivier sterk scoort. Als dat scenario wordt gekozen, biedt de invulling ervan via GGG's uitstekende mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Daarnaast biedt de bijdrage van natuurontwikkeling aan de versterking van de samenhang en de ruimtelijke kwaliteit van die gebieden goede aanknopingspunten voor de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving, voor landschapsbeleving en voor recreatie en toerisme.

Langs de Westerschelde wordt vooral gezocht naar een combinatie van natuurontwikkeling met andere gebiedseigen productiefuncties, zoals vormen van aquacultuur (visteelt, kweek van schelp- en schaaldieren, kweek van zagers en wormen en teelt van algen en wieren en zoute planten). ProSes heeft aan het Nederlands Instituut voor Visserij Onderzoek (RIVO) gevraagd om de potenties van de voorbeeldgebieden natuurontwikkeling te onderzoeken voor diverse vormen van aquacultuur. Verwacht wordt dat met name nieuwe getijdennatuur in het zoute gedeelte van het estuarium geschikt zijn. De resultaten worden binnenkort verwacht en zullen worden besproken met de betrokken provinciale bestuurders, bestuurders van de visserij- en schelpdiersector en landbouw en natuur.

Een ander spoor dat wordt gevolgd betreft het samengaan van de belangen van het bedrijfsleven langs de Schelde en de natuur. Gelet op de noodzaak van een duurzaam samengaan van die belangen organiseert ProSes o.l.v. de heer Hendriks op 25 mei a.s. een bijeenkomst daarover.

Begeleidingsgroep NOP

De verschillende acties die zijn gericht op het vergroten van het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor natuurontwikkeling zijn besproken in de begeleidingsgroep NOP. Aan deze begeleidingsgroep nemen vertegenwoordigers deel van alle betrokken overheden en maatschappelijke organisaties. De hiervoor beschreven acties zijn daar besproken en werden unaniem onderschreven.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

Adviesraad MKBA 24/02

De leden van de Adviesraad MKBA hebben zich akkoord verklaard met de gehanteerde werkwijze van de studie uitgevoerd door Ecorys (Schatten van coëfficiënten ten behoeve van een marktaandeelmodel). Enkele opmerkingen van de Adviesraadleden zullen door de onderzoekers van CPB/Vito onderzocht worden op hun relevantie en indien nodig meegenomen worden in de resultaten.

Werkgroep MKBA 16/01 - 20/02 – 12/03

De werking van de werkgroep is geëvalueerd op zijn sterkten en zwaktes. Er werd besloten om in de toekomst themagewijs (veiligheid / toegankelijkheid / natuurlijkheid) de bijeenkomsten te organiseren om de betrokkenheid van de leden te vergroten. De stand van zaken van het onderzoek wordt op regelmatige basis gecommuniceerd, alsook het in de markt plaatsen van nieuwe studies ten behoeve van de maatschappelijke kosten-batenanalyses. Hierbij wordt getracht om enerzijds een zo transparant mogelijke voorstelling te maken van de doelstelling van de studies en anderzijds aan te geven hoe de resultaten van de studies worden meegenomen bij het opstellen van de KBA's.

Nieuwe studies

In het kader van de kosten-batenanalyse toegankelijkheid werden twee studies aanbesteed, voor veiligheid een studie:

- Aan de Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV) werd de opdracht verleend onderzoek te doen naar de directe baten van verruiming voor de bulksector. De financiering (€ 43.000) van dit onderzoek zal door DGG worden verzorgd. De eerste resultaten van de studie worden in mei 2004 verwacht.
- Aan HKV-lijn in Water werd de opdracht verleend om de "vermeden schade" bij overstromingen in kaart te brengen. Deze studie zal als input worden gebruikt voor de kosten-batenanalyse veiligheid tegen overstromen.
- Aan IBM werd de opdracht verleend onderzoek te doen naar "Voorhavens in de praktijk". Het is hierbij de bedoeling om kritische succesfactoren in beeld te brengen voor het realiseren van voorhavens. Het rapport wordt begin april 2004 verwacht.

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

Reacties op Kennisgeving.

Na de wettelijke inspraaktermijn van 17 november t/m 17 december 2003 zijn bij het IVW en de Cel Mer ca 100 reacties binnengekomen. Reacties van overheden waren welkom tot 20 december. De Schelde m.e.r. commissie heeft begin januari alle reacties apart bekeken. Het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat heeft een bundel gemaakt ten behoeve van de reactie die ProSes zal maken in de fase na vaststellen van de richtlijnen. Gezien het aantal reacties is aan IVW opgedragen een speciaal analyse rapport te laten maken, waarin met clustering van reacties wordt gewerkt. In de antwoordnota worden dan per thema antwoorden gegeven met verwijzing naar de insprekers die daarover opmerkingen hebben gemaakt. De antwoordnota is naar verwachting begin april klaar.

De richtlijnen.

De werkgroep van de Commissie m.e.r. , aangevuld met Vlaamse deskundigen (door ProSes de Schelde m.e.r. commissie genoemd) heeft haar advies over de Kennisgeving van de Strategische milieueffecten-rapportage uitgebracht. Dit advies is te vinden op de website van de Commissie (www.commissiemer.nl) onder de rubriek projecten, nr 1382. Het vaststellen van de richtlijnen door het bevoegd gezag (in Nederland de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en in Vlaanderen de Cel Mer) zal binnenkort gebeuren. Het advies van de werkgroep zal onverkort worden overgenomen.

Meerwerk in de strategische m.e.r.

Na het advies van de Schelde m.e.r. commissie bleek het nodig om CAT een opdracht te geven voor meerwerk. Het deelcontract 8 regelt twee opdrachten. Onderdeel 1 omvat het schrijven van een antwoordnota voor de inspraakreacties op de Kennisgeving van de SMER. De uitvoering van deze laatste opdracht is direct gestart na de constatering dat binnen ProSes onvoldoende capaciteit beschikbaar was. Onderdeel 2 voorziet in het bepalen van de effecten van 3 maatregelenpakketten. Deze uitbreiding van de oorspronkelijke opdracht vloeit direct voort uit de richtlijnen voor de strategische MER.

Inventarisatie en beoordeling kwaliteit baggerspecie tussen Vlissingen en Deurganckdok

Het rapport werd door Arcadis in digitale vorm op 29 maart aan ons toegestuurd. Van het rapport is reeds een samenvatting gemaakt en kan, na ontvangst, geplaatst worden op de website.

Overige disciplines

De deelopdracht overige disciplines is pas goed van start kunnen gaan vanaf het ogenblik dat de gegevens van het CPB beschikbaar waren. Deze gegevens zijn met vertraging aan de deskundigen van Resource Analysis overgemaakt begin maart. Het conceptrapport van de discipline lucht is beschikbaar, voor de disciplines mens, geluid en trillingen, monumenten en landschappen is men heden bezig met de effectbeoordeling. Het plan van aanpak voor alle disciplines is eveneens opgesteld. De werkgroep 'Overige disciplines' komt op 22 april voor het eerst bijeen.

13.3 Opzet Ontwikkelingsschets

Eind 2003 lag een eerste "Aanzet tot de Ontwikkelingsschets" op tafel. Deze versie kan gezien worden als een casco, waarin aangegeven is hoe de geannoteerde inhoudsopgave ingevuld zal worden met teksten. Begin 2004 is ProSes begonnen met het opstellen van deze teksten op basis van de voortschrijdende inzichten en onderzoeksresultaten. Hierbij is ook het advies van OAP en AOS gevraagd.

Om de reikwijdte en abstractieniveau van het te nemen besluit over de Ontwikkelingsschets te typeren zijn scenario's opgesteld. Hierbij zijn eerst mogelijke uitkomsten van het onderzoek geschetst in een variant waarbij veel mogelijk zou zijn en een variant waarbij er minder mogelijk lijkt te zijn. Op basis hiervan is gepoogd om aan te geven waar een besluit over zou moeten gaan, uitgaande van een expliciet gemaakte achterliggende beleidsgedachte. Deze scenario's zijn ook voorgelegd aan OAP en AOS.

Op basis van bovengenoemde verkenningen is een nieuwe versie van de "Aanzet tot de Ontwikkelingsschets" gemaakt, die is aangeboden aan de Technische Scheldec commissie.

13.4 Communicatie

In het eerste kwartaal van 2004 werd het communicatiewerkplan van 2003 geactualiseerd met concrete acties voor 2004. Daarin onderscheidt ProSes een drietal mogelijke communicatiewolken rond respectievelijk het afronden van de studies (zomer), het uitkomen van de S-MER (najaar) en het opleveren van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (jaareinde). M.b.t. de laatste communicatiewolk is nagedacht over eventuele communicatieve acties over het jaareinde heen.

Het Communicatiewerkplan 2004 is uitvoerig besproken binnen het zogenaamde Communicatienetwerk+, dat bijeen is gekomen op 24 februari. Het Communicatienetwerk+ bestaat uit communicatieverantwoordelijken van de opdrachtgevers van ProSes, aangevuld met de communicatieverantwoordelijken van de belangrijkste stakeholders van ProSes. Als gevolg van de bijeenkomst zal het SIC voortaan een activiteitenkalender van alle relevante communicatieve acties die verband houden met de Schelde en het Schelde-estuarium in het bijzonder bijhouden en verspreiden.

Met ingang van 2004 is de nieuwsbrief van ProSes, *ProSes verbaal*, in een nieuwe vorm gegoten en als PDF verspreid naar alle stakeholders. Tevens wordt voortaan een beperkte versie via de website voor eenieder beschikbaar gesteld. De beperking heeft betrekking op de verslagstukjes die gaan over de adviesorganen of externe organisaties waar ProSes geen verantwoordelijkheid voor draagt.

Zopas is ook de operatie 'vernieuwing website van ProSes' afgerond. Teksten werden geactualiseerd, rapporten werden toegevoegd (na kwaliteitstoets door het Managementteam). Ook werden nieuwe rubrieken toegevoegd zoals FAQ of veelgestelde vragen en afkortingen, alsook 'Schelde in beeld' met foto's, kaarten en een videopresentatie die werden gemaakt ten behoeve van de inspraak rond de kennisgeving S-MER. Er is in deze verslagperiode ook intern onderzoek gedaan naar het gebruiksprofiel van onze website. Gebleken is dat er ruim gebruik gemaakt wordt van deze voorziening.

Ten behoeve van de Watermeetings van Scaldisnet, die ultiem werden afgelast, had ProSes ook een speciale poster ontworpen voor een stand op de boot. Op deze poster worden enkele veel gestelde vragen opgesomd die verwijzen naar de website. Deze poster wordt nu af en toe gebruikt bij andere bijeenkomsten.

Ten slotte heeft het communicatieteam ondersteuning geleverd aan de bijeenkomsten van de parlementaire commissies en het politiek fractie-beraad van de grote politieke families.

14 Inhoudelijke projectbeheersing (1^e kwartaal 2004)

14.1 Globale planning

31/03/2004 (per kwartaal)	2002	2003	2004
Projectplan	sep'02		
Probleemstelling		Werkhypothese mrt'03 Vaststelling sep'03	
Strategische milieueffectenrapport		Kennisgeving nov'03 – Richtlijnen apr'04 Concept jun'04 – Gedrukt aug'04	
Habitat-toets			Concept jul'04 – Gedrukt dec'04
Maatschappelijke kosten-batenanalyse		Voorstudie dec'02 Concept jun'04 – Gedrukt jul'04	
Consultatie SMER en MKBA		Definitief mrt'03 Reactienota jun'03	
Projecten en Maatregelen		Verruiming en Veiligheid sep'03 – Natuur dec'03	
Opzetten Natuurontwikkelingsplan		Voorstudie nov'02 Studierapport jun'03	
Uitwerking thema Natuurlijkheid			Vaststelling jul'04
Bijzondere studies		Alt. stortstrategie sep'03	
Sigmaplan		Keuze scenario mrt'04 – Inrichtingsschets nov'04	
Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium		Product specificatie mrt'03 – Voorlopige versie nov'03 Concept jul'04 – Gedrukt dec'04	
<i>ProSes-mijlpalen</i>		1	2

Figuur 1: Globale planning

De globale planning kent nog steeds het uitgangspunt dat de studies in het voorjaar van 2004 afgerond zullen worden en dat rond de zomer van 2004 de Concept Ontwikkelingsschets opgesteld kan worden. Op onderdelen zijn er echter wel vertragingen te melden.

Op advies van de Schelde m.e.r. commissie is de opdracht voor de SMER uitgebreid. Het consortium Arcadis-Technum zal zorgen voor een integrale beoordeling van drie pakketten van maatregelen en projecten. De publicatiedatum van de SMER is hierdoor met een maand vertraagd. Daarnaast zijn er problemen in het overdragen van informatie tussen de verschillende onderdelen van de SMER, waardoor de oplevering van de

inhoudelijke deelrapportages vertraging oplevert. Momenteel wordt verwacht dat de SMER eind juni 2004 in concept gereed zal zijn.

De vertraging in het SMER traject levert spanning met het handhaven van de planning voor de concept Habitat-toets. Hiervoor zijn de uitkomsten van de SMER noodzakelijk. Om dit op te vullen zullen aan de hand van voorlopige resultaten inschattingen van de "significante effecten" van de voorgestelde projecten en maatregelen gemaakt worden. Op basis hiervan kan een analyse van mogelijke mitigatie en compensatie gemaakt worden.

In het planningsschema is het onderdeel Habitat-toets aangepast. De oplevering van de habitat-toets zal volledig gekoppeld zijn aan de oplevering van de Ontwikkelingsschets.

14.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Op basis van de verwachte resultaten in de vorige voortgangsrapportage (planning) wordt hieronder aangegeven wat de huidige status hiervan is.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Probleemstelling	Aanpassing conform de habitat- en vogelrichtlijn	Maart 2004	Gereed
Strategische milieu-effectenrapportage	Vaststellen richtlijnen	Maart 2004	Wacht op beslissing Staatssecretaris V&W
	Antwoordrapport op inspraakreacties	Februari 2004	In concept gereed
Habitat-toets	Globale omschrijving	Februari 2004	Gereed
Sigmaplan	Keuze scenario's voor verbetering veiligheid	Maart 2004	Gereed

Tabel 1: Overzicht resultaten afgelopen kwartaal

14.3 Toelichting niet behaalde resultaten

De Richtlijnen voor de SMER nog niet vastgesteld zijn door het bevoegd gezag. De vertraging ligt grotendeels in het vaststellen van de richtlijn door de Nederlandse staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Feitelijk wordt het SMER thans volgens de concept-richtlijnen opgesteld.

Het antwoordrapport waarin ProSes aangeeft hoe omgegaan is met de inspraakreacties is hierdoor met een maand vertraagd. Dit rapport ligt echter niet op het kritieke pad. Begin april 2004 zal deze gedrukt worden en verspreid onder de insprekers.

14.4 Mijlpalen komende kwartaal

In het komende kwartaal worden de verschillende onderzoekstrajecten afgerond en zullen de resultaten van het onderzoek beschikbaar komen. Momenteel wordt een schema van oplevering en bespreking van de onderzoeksresultaten opgesteld.

Verder zal er een bewindsliedenoverleg plaatsvinden in mei 2004, waar enkele stukken van ProSes, waaronder een tweede versie van de Aanzet tot de Ontwikkelingsschets, besproken zullen worden.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effectenrapportage	Oplevering deelstudies	Mei / juni 2004	In voorbereiding
	Oplevering concept eindrapport	Juni 2004	In voorbereiding
Maatschappelijke kosten-batenanalyse	Oplevering deelstudies	April 2004	In voorbereiding
	Oplevering MKBA's veilig, toegankelijk en natuurlijk	Mei 2004	In voorbereiding
Opstellen Ontwikkelingsschets	Vaststellen van Aanzet Ontwikkelingsschets	Mei 2004	In uitvoering
Extern proces	Presentatie studie-resultaten	Juni 2004	In voorbereiding

Tabel 2: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal

15 Inhoudelijke voortgang (2^e kwartaal 2004)

15.1 Afstemming met de omgeving (chronologisch)

Overleg Vlaamse en Nederlandse boerenorganisaties

Op 5 april vond vervolgoverleg plaats met de Vlaamse en Nederlandse boerenorganisaties over hun wensen t.a.v. het onderzoek in het kader van MKBA's en MER. Deze zijn vergeleken met het lopende onderzoek. Aan dit overleg namen ook de onderzoeksinstituten CAT en VITO deel. Vastgesteld is dat de effecten op de landbouw op strategisch niveau in de afweging zal worden betrokken. Bij de boerenorganisaties blijven bezwaren bestaan tegen deze werkwijze. Eind juni hebben de Vlaamse boerenorganisaties te kennen gegeven verdere contacten en overleg met ProSes (en OAP) op te schorten.

Politiek Scheldeberaad

Op 9 april kwamen de groene politieke fracties bijeen van Groen! (Vlaanderen) en GroenLinks (Nederland). De druk bijgewoonde bijeenkomst van lokale, provinciale, landelijke en Europese groene mandatarissen en bestuurders vond plaats in het Sluisgebouw te Kallo. Aan het eind van de dag werd een slotverklaring opgesteld met het gemeenschappelijke standpunt van Groen! en Groen-Links over o.a. de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium, waarin wordt gepleit voor een zo evenwichtig mogelijk pakket aan maatregelen om de LTV 2030 stapsgewijs te realiseren. Er wordt gepleit voor een open discussie zonder taboes over zowel de verdiepingskwestie als de ontpoldering. Wel is er unanieme afwijzing van het eventueel invoeren van een spoed- of noodwet om de realisatie van e.e.a. te versnellen.

Op 22 april vond het Politiek Scheldeberaad van de sociaal-democratische partijen van Vlaanderen en Nederland plaats in de vestiging van ProSes te Bergen op Zoom. Er waren ongeveer 20 deelnemers: de gouverneur van Oost-Vlaanderen, schepenen, gedeputeerden, parlementsleden, statenleden en politieke adviseurs. Na een aantal inleidingen door het secretariaat van de TSC, OAP en ProSes vond een gedachtewisseling plaats. Gespreksonderwerpen waren onder meer: de koppeling van de drie thema's, de procedure bij de besluitvorming, de economische betekenis van havenontwikkeling in de regio, het onderscheid tussen natuurcompensatie en natuurontwikkeling en de behoefte aan intensivering van de contacten. Ook hier werd afgesproken om een vervolgoverleg te organiseren.

Vorbereidend OAP

Het Vorbereidend Overleg Adviserende Partijen (vOAP) sprak op 5 mei over de 'Aanzet tot de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium'. Er was waardering voor de beknoptheid en 'opbouw' van de aanzet. Wel werd er onder meer aandacht gevraagd voor de soms wat negatieve en op 'behoud' (i.p.v. 'ontwikkeling') gerichte formuleringen. Het vOAP meende -evenals het AOS- dat in de Ontwikkelingsschets de financiering van de projecten en maatregelen aan de orde moet komen.

Ontmoeting bewindslieden

Op 19 mei vond een ontmoeting plaats tussen de bewindslieden, Minister Bossuyt en Staatssecretaris Schultz van Haegen en de leden van het OAP. Het OAP gaf daarbij een toelichting op de werkzaamheden tot nu toe en op het OAP-advies met overwegingen bij de Ontwikkelingsschets 2010. De bewindslieden spraken waardering uit voor het unanieme advies en gaven een reactie op enkele in het oog springende punten uit het advies (perspectief bieden op uitvoering, mogelijkheden tot inspraak, samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland). Voorts vroegen de bewindslieden een nader advies aan het OAP over twee onderwerpen:

- hoe omgaan met onzekerheden betreffende de uitkomsten van het morfologisch onderzoek;
- op welke wijze kan de samenhang tussen de thema's veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid ook tijdens de uitvoering van de Ontwikkelingsschets worden gewaarborgd.

De bewindslieden hebben verzocht om het advies uiterlijk 1 juli te mogen ontvangen.

Opdracht aan Leo Klinkers

Ten behoeve van de opstelling van het eerste concept van de Ontwikkelingsschets werd aan Leo Klinkers de opdracht gegeven om een interviewsronde te houden langs sleutelfiguren bij de besluitvorming. Het ging hierbij om overheidspartijen, belanghebbenden en maatschappelijke organisaties. De interviews werden gehouden op basis van de concept-besluiten en op basis van de discussienotitie, waarin de cruciale onderwerpen bij de besluitvorming zijn opgenomen.

Leo Klinkers heeft de resultaten van de interviewronde vastgelegd in een verslag dat o.m. aan de TSC is gezonden. Het OAP heeft eveneens kennisgenomen van het verslag van Leo Klinkers en daarvan gebruik gemaakt bij de opstelling van een advies over morfologische onzekerheden en over de waarborging van de samenhang in het pakket.

OAP

Op 21 juni kwam het OAP bijeen. De resultaten van het in opdracht van ProSes uitgevoerde morfologisch onderzoek werden gepresenteerd door Jos Claessens, gevolgd door een presentatie van Yves Plancke over de zogeheten 'alternatieve stortstrategie'. Het OAP heeft haar agenda afgestemd op de voorbereiding en besluitvorming over de Ontwikkelingsschets: Op 25 augustus zal het OAP een (voorlopige) reactie geven op het concept van de Ontwikkelingsschets. Het eindadvies van het OAP zal aan het eind van dit jaar worden gegeven en met de bewindslieden worden besproken.

Mede op basis van de interviewronde, die Leo Klinkers heeft gehouden, besprak het OAP de inhoudelijke contouren van het advies aan de bewindslieden over de onzekerheden omtrent de morfologische effecten en het waarborgen van de samenhang in het pakket tijdens de uitvoeringsfase van de Ontwikkelingsschets. Tenslotte stond het OAP kort stil bij de nieuwe versie van hoofdstuk 3 van de Ontwikkelingsschets ('besluiten').

Werkconferentie: van onderzoeken naar besluiten

Op 23 juni vond de werkconferentie 'van onderzoeken naar besluiten' plaats. Circa 50 deelnemers konden kennisnemen van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Door de onderzoeksinstellingen werden presentaties verzorgd over het morfologisch onderzoek, het ecologisch onderzoek, het MER, de MKBA's, enz.

Aan de deelnemers werd de vraag voorgelegd of de conceptbesluiten, die thans in de Ontwikkelingsschets staan, voldoende onderbouwd zijn. Zij werden ook uitgenodigd om voorstellen voor verbetering te doen. ProSes heeft de resultaten van de werkconferentie gebruikt bij de opstelling van het volgende concept van de Ontwikkelingsschets

15.2 Onderzoek

Algemeen

In het tweede kwartaal is het overgrote deel van de onderzoeksresultaten ter beschikking gekomen, zij het voor de meeste nog niet in definitieve vorm. Zoals normaal in een uitgebreid en complex onderzoeksprogramma stelt zich naar het einde toe nog een aantal nieuwe vragen naar aanleiding van het uitgevoerde deelonderzoek zelf of vanuit andere disciplines die bijkomend moeten beantwoord worden. Ook de controle van de afstemming tussen de verschillende deelonderzoeken komt hierbij kijken. Deze fase van het onderzoek heeft zich ook grotendeels tijdens dit tweede kwartaal afgespeeld.

Van alle uitgevoerde onderzoeken werd door ProSes een korte samenvatting gemaakt met de voornaamste onderzoeksresultaten en de betekenis daarvan voor de Ontwikkelingsschets. Deze samenvattingen worden, samen met het definitieve en goedgekeurde eindrapport van de betreffende studie op de website van ProSes geplaatst.

Afstemming met geactualiseerde Sigmaplan

De eerste fase van het onderzoek, die leidde tot de keuze van de hoofdlijnen van het geactualiseerde Sigmaplan, werd door de afdeling Zeeschelde afgerond. Er wordt geopteerd voor een combinatie van dijkverhoging en ruimte voor de rivier onder de vorm van GGG's. Er wordt afgezien van de aanleg van een Overschelde.

De afdeling Zeeschelde zal de resultaten van deze eerste fase van de studie eveneens bundelen ten behoeve van de ter inzagelegging en inspraak van de Ontwikkelingsschets in september eerstkomend. In onderling overleg werd besloten de resultaten van de door ProSes uitgevoerde MKBA van de Overschelde te incorporeren in de MKBA van het Geactualiseerde Sigmaplan. Voor de S-MER wordt dit niet gedaan wegens gebrek aan toegevoegde waarde en praktische complicaties.

Natuurontwikkelingsplan (NOP)

Multifunctionele natuur

Veel energie is gestoken in verkenningen naar de mogelijkheden om nieuwe estuariene natuur in de Westerschelde te verbinden met andere maatschappelijke belangen. Gekeken is o.a. naar het aanbrengen van koppelingen tussen natuur en:

-
- zeecultuur;
 - bedrijfsleven en industrie;
 - recreatie en toerisme.

Natuur en zeecultuur

In opdracht van ProSes heeft het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek (RIVO) in Yerseke onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor zeecultuur in voorbeeldgebieden voor nieuwe getijdennatuur langs de Westerschelde. De onderzoekers tonen aan dat de onderzochte voorbeeldgebieden potenties hebben voor verschillende vormen van zeecultuur. Vanwege de condities (zoutgehalte en waterkwaliteit) scoren met name de Braakmanpolder, maar ook de Hellegatpolder en de Serarendspolder voor combinatieteelten van zeekraalteelt en teelt van mosselen (in hangcultuur). De teelt kan echter ook worden uitgebreid met andere soorten, zoals zeeperen, kokkels en vissen.

Het onderzoeksrapport is op 22 april j.l. besproken met de vertegenwoordigers van het provinciaal bestuur van Zeeland, de betrokken ministeries, het visserijbedrijfsleven, de landbouw en de natuurorganisaties. Zij constateerden gezamenlijk dat de mogelijkheden langs de Westerschelde zich lenen voor verdere verkenningen naar de mogelijkheden om één of meer 'pilot' projecten te starten. ProSes heeft in vervolg daarop aan de Hogeschool Zeeland te Vlissingen gevraagd om een verkennende ontwerpstudie uit te voeren in de Braakman en in de Hellegatpolder. Deze opdracht die is uitgevoerd door derdejaars studenten van de opleiding Aquatische Ecotechnologie was, naast de leerdoelen voor de betrokken studenten, voor ProSes gericht op het concreter inzichtelijk maken van de inrichtingsmogelijkheden.

De ontwerpstudies werden op 18 juni gepresenteerd. Zij laten zien welke inrichtingsmogelijkheden er zijn en op welke punten aanvullend onderzoek nodig is. In de Ontwikkelingsschets kan daarmee de zoekrichting voor combinaties van natuur en aquacultuur worden aangegeven. Concrete beslissingen over zo'n combinatie zullen in een vervolgstadium (inrichtingsfase of projectfase) genomen kunnen worden. Aan de provincie Zeeland is gevraagd om daarvoor de regie in handen te nemen.

Natuur en bedrijfsleven

In het kader van de voorbereiding van die Ontwikkelingsschets organiseerde ProSes op 25 mei o.l.v. de heer Jan Hendriks, in het Markiezenhof in Bergen op Zoom een bijeenkomst over "bedrijfsleven en natuur in het Schelde-estuarium". Deze bijeenkomst had ten doel om het duurzaam samengaan van beide belangen te verkennen en tot afspraken te komen. Aan de bijeenkomst namen ruim 25 genodigden deel afkomstig uit het havenbedrijfsleven langs de Schelde. Verder namen de natuurorganisaties aan het overleg deel.

Geconcludeerd werd dat natuurontwikkeling en bedrijfsontwikkeling goed samen kunnen gaan. Natuurontwikkeling werkt ook gunstig door in het vestigingsklimaat voor bedrijven. Gepleit werd voor geïntegreerde planvorming voor economie en ecologie op de schaal van het estuarium. Zo'n gezamenlijke strategische planning kan het ecologisch systeem zo 'robuust' maken dat het tevens draagvlak kan zijn voor economische

functies. Daarvoor is nodig dat de Vogel- en Habitatrichtlijnen duidelijker worden uitgelegd en dat de communicatie daarover met de bedrijven sterk verbeterd. Verder is nodig dat de havenbedrijven onderling beter gaan samenwerken.

Gedeputeerde Ger de Kok van de provincie Zeeland heeft zich in genoemd overleg bereid verklaard om die havensamenwerking nader te concretiseren. Daarbij worden ook de bedrijven in de havens betrokken. De eerste bijeenkomst in dat verband zal plaatshebben op 15 juli a.s. Bij de concretisering van de havensamenwerking zullen vervolgens ook de natuurorganisaties betrokken worden om het duurzaam samengaan van ondernemen en natuur concreter in te vullen. Daarbij zal o.a. gekeken worden naar mogelijkheden om vooruitlopend op economische ontwikkelingen 'robuuste natuur' te ontwikkelen die als bufferzones (habitatreserve) kunnen dienen zonder dat er verlies aan ecologische waarden optreedt. In de US en de UK zijn daarvan goed werkende voorbeelden bekend. ProSes zal e.e.a. faciliteren. In september a.s. wordt een vervolgbijeenkomst belegd om de eerste resultaten van de bovengenoemde verkenningen te bespreken.

Natuur en recreatie en toerisme

Nieuwe estuariene natuur kan ook grote betekenis krijgen voor recreatie en toerisme. Deze ambitie zou als volgt kunnen worden geformuleerd. "Het Schelde-estuarium als belangrijk toegankelijk recreatief gebied met een regionale uitstraling met (hoogwaardige) natuur als belevings-component dat recreatieve mogelijkheden biedt voor een breed publiek dat gastvrij wordt ontvangen. De gast is zowel de in de regio wonende bevolking als wel de gasten die hier tijdelijk verblijven (toeristen). Het gebied levert eveneens een belangrijke bijdrage aan de regionale economie en daarmee aan de vitalisering van het platteland." Om zo'n doelstelling te kunnen realiseren zijn concrete (re)creatieve producten nodig die aansluiten bij de marktwensen van de gebruikers (eigen bevolking en toeristen). Daarbij gaat het om het realiseren van toekomstgerichte en marktgerichte producten met een duurzaam karakter (qua economie en milieu) en het versterken van de relatie tussen "water" en "land".

ProSes heeft het Bureau voor Toerisme Zeeland gevraagd om een workshop natuur en toerisme in het Schelde-estuarium te faciliteren, waarin met deskundigen uit Vlaanderen en uit Nederland zal worden verkend hoe e.e.a. in het Schelde-estuarium kan worden gerealiseerd. Deze workshop zal worden gehouden op 30 september a.s.

Dat zo'n koppeling van natuur aan recreatie en toerisme een realistische kans van slagen heeft bewijst het project "*De Blauwe Stad*" in het Groningse Oldambt bij Winschoten in het Noorden van Nederland. *De Blauwe Stad* is een initiatief van de gemeenten Winschoten, Scheemda en Reiderland, in samenwerking met de Provincie Groningen. Het is een spectaculair landschapsproject, met een uitgestrekt nat natuur- en recreatie- woongebied van ruim 20 km². Een gebied van 1.500 hectares wordt ingericht als ecologische verbindingzone. In het gebruik voor de mens wordt voorzien door een bevaarbaar meer, fiets- en wandelpaden en selecte woonkernen, met een verscheidenheid in

woonsferen. De initiatiefnemers verwachten met dit project de leefbaarheid van het de regio te versterken en het tij van verschraving van de regionale economie met oplopende werkloosheid en vertrekkende (landbouw-)jeugd te kunnen keren.

De *Blauwe Stad* wordt gerealiseerd in een publiek-private samenwerking. Private partijen als Ballast Nedam Bouwborg, Geveke Bouw en BAM/Woningbouw participeren, naast de reeds genoemde gemeenten, de provincie, Staatsbosbeheer en Groninger Landschap. Het Waterschap Hunze en Aa's zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling.. Met de uitvoering van de werken is inmiddels begonnen. De financieel-economische haalbaarheid is gevonden in publieke bijdragen van diverse overheden (15 tot 20 procent van de stichtingskosten) en (te verwachten) opbrengsten uit grondverkoop voor de woningen (80 tot 85 procent). Grosso modo is het project haalbaar met 15 procent land voor woningen en een relatief bescheiden publieke bijdrage. Het project wordt in fasen aangelegd met een verwachte doorlooptijd van 9 tot 10 jaar.

ProSes bestudeert thans de onderliggende financieel-economische haalbaarheidsanalyses voor het project de *Blauwe Stad* om te zien of een dergelijke formule ('rood' betaalt voor 'groen') zich ook leent voor toepassing van nieuwe natuur in het Schelde-estuarium. Het voorbeeld laat zien dat met een integrale benadering, op lokaal niveau, de economie (wonen en recreëren) de kosten kan dragen van natuurontwikkeling. De vraag rijst in welke mate dat in het Schelde-estuarium kan worden gerealiseerd. Een dergelijke aanpak zou in het vervolgstadium van de besluiten over maatregelen voor natuurontwikkeling uit de Ontwikkelingsschets bij de nadere uitwerking, inrichting en vormgeving van de projecten, door de verantwoordelijke overheden (gemeenten en provincies) kunnen worden overwogen.

Natuurinrichtingsschets Kalkense Meersen

Op de stuurgroep dd. 3 juni 2004 van de vier betrokken gemeenten (Wichelen, Berlare, Wetteren en Laarne) en het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen werd de natuurinrichtingsschets voor de Kalkense Meersen door ProSes voorgesteld. Op 23 juni 2004 werd het voorgesteld aan de gezamenlijke MINA-raad en GECORO van de stad Wetteren. Deze schets werd afgewerkt in de loop van het afgelopen kwartaal. De natuurinrichtingsschets werd vanuit de structuurplanning van de betrokken gemeenten, de beschrijving van het gebied en een landschaps-analyse opgesteld. De vooropgestelde doelstellingen van het studie-rapport NOP kunnen zeker gerealiseerd worden rekening houdend met het bestaande planningskader. De gemeenten en de provincie Oost-Vlaanderen zullen de voorgestelde natuurinrichtingsschets bespreken en beoordelen. De opmerkingen en aanvullingen zullen aan ProSes bezorgd worden.

Natuur- en landschapspark Scheldeland

Op 1 april 2004 werd het project "Natuur- en landschapspark Scheldeland" gedefinieerd en intern voorgesteld. Voor het realiseren van natuurprojecten in Vlaanderen wordt het bestuurlijk project: "Natuur- en landschapspark Scheldeland" (andere mogelijke benaming voor het project zijn: Scheldelandproject of Scheldepark), met als inhoud natuur-,

landschappelijk en stedenbouwkundige projecten, opgezet waar natuurprojecten in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 en LTV een onderdeel zullen van uitmaken. Het project overstijgt de doelstellingen van de LTV en zal een globale meerwaarde aan de ganse regio geven. Natuurprojecten zijn immers noodzakelijk om de doelstelling van de LTV te bekomen. Om de natuurprojecten te realiseren dient een ruimer kader opgericht te worden waarin ook andere projecten worden afgewogen. Immers in het Schelde-estuarium wordt de ruimte verdeeld tussen natuur, landschap, wonen, werken, recreatie, ...

Omdat lokaal draagvlak van essentieel belang is, wordt er in samenspraak met de 6 burgemeesters en gemeentebesturen van de gemeenten Bornem, Brasschaat, Temse, Zwijndrecht, Wetteren en Waasmunster het 'natuur- en landschapspark Scheldeland' geïnitieerd. Dit natuurlijk en landschappelijk project moet de Schelde in al haar aspecten op de internationale kaart zetten. Natuur en landschap zijn een belangrijk onderdeel in het geheel van functioneren van een maatschappij, maar daarnaast dienen ook andere initiatieven een prominente plaats te krijgen, zoals recreatie rond de Schelde. Stedenbouwkundige projecten (wonen en industrie) maken evenzeer deel uit van het project. De 6 Vlaamse gemeenten willen samen met ProSes het project bestuurlijk en inhoudelijk gestalte geven. De 6 burgemeesters zullen als bestuurlijke trekkers van het project "Natuur- en landschapspark Scheldeland" de andere gemeenten aanmoedigen om mee in dit project te stappen. In het najaar zal er een "Scheldecharter" met alle deelnemende gemeenten en andere overheden worden ondertekend.

Door ProSes werd in het afgelopen kwartaal het projectidee voorgesteld aan: Vlaamse Landmaatschappij, Eurostation (vastgoed-dochteronderneming Nationale Maatschappij Belgische Spoorwegen), Internationale Commissie voor de Schelde, nv Aquafin, Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen, nv VLEEMO (bedrijf voor groene energie), nv Vooruitzicht (vastgoedonderneming), Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: AMINAL (afdeling Natuur), AROHM (Monumenten en Landschappen) en AWZ (afdeling Zeeschelde). De stad Antwerpen werd voor het project eveneens geconsulteerd.

Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA)

Adviesraad MKBA

Op 26 mei 2004 kwamen de leden van de Adviesraad MKBA bijeen. De leden hebben kennis genomen van de conceptrapporten kosten en baten natuur en Overschelde. Daarnaast werd ook toegelicht hoe de resultaten uit de studie "Ontwikkelen en schatten van een marktaandeelmodel voor de containersector" in de kosten-batenanalyses zullen worden verwerkt. Aansluitend hebben de leden van de Adviesraad MKBA een aantal aandachtspunten geformuleerd voor de kosten-batenanalyse toegankelijkheid. CPB en Vito zullen deze adviezen meenemen in hun rapportage. Vito gaf een toelichting bij de stand van zaken van de verkenning van de kosten en baten van voorbeeldgebieden natuur-ontwikkeling. De bruikbaarheid van deze resultaten voor de onderbouwing van het nut en de noodzaak van natuur, werd bediscussieerd. CPB en Vito maken een heroverweging van het rapport.

MKBA Overschelde

Het rapport MKBA Overschelde is in concept afgerond. Het noodzakelijk onderzoek naar het nut en de noodzaak van een Overschelde is uitgevoerd. In de Ontwikkelingsschets 2010 zal uitvoerig worden aangegeven hoe wordt omgegaan met het alternatief Overschelde.

Het bureau 'HKV-lijn in Water' werd de opdracht verleend om de "vermeden schade" bij overstromingen in kaart te brengen. De resultaten van deze studie zijn als input gebruikt voor de kosten-batenanalyse van de Overschelde.

MKBA toegankelijkheid

Het CPB heeft een eerste raming gemaakt van de Europese baten van de verruiming. Vervolgens zijn de baten inzake transport en milieu verbijzonderd naar Vlaanderen en Nederland. De informatie ten behoeve van de kosten-batenanalyse werd bekomen door een aantal studies die in uitvoering zijn of reeds zijn uitgevoerd.

Aan Ecorys werd opdracht verleend tot "Ontwikkelen en schatten van een marktaandeelmodel van de containersector". Het marktaandeelmodel wordt door het CPB gebruikt om het marktaandeel van de havens in de Hamburg-Le Havre range te voorspellen voor de steekjaren 2010, 2020 en 2030 en dit mét en zonder verruiming. Op basis van de aldus bekomen prognoses voor containeroverslag kunnen de directe baten van een verruiming worden ingeschat. De presentatie van de resultaten uit deze studie zullen centraal komen te staan in de MKBA toegankelijkheid.

De directe baten van een verruiming zijn ook volgens een alternatieve, logistieke benadering onderzocht. Dit onderzoek werd geleid door ECSA ism Theo Notteboom. De resultaten uit dit onderzoek verschillen aanzienlijk van de resultaten bekomen uit het Marktaandeelmodel. Desalniettemin zal in het eindrapport MKBA toegankelijkheid expliciet verwezen worden naar de onderliggende resultaten van deze studie, waarbij wordt aangegeven hoe de verschillen kunnen verklaard worden.

Aan AVV werd gevraagd onderzoek te doen naar de directe baten van de verruiming voor de bulksector. Een belangrijk onderdeel van de studie bestaat uit de interpretatie van de vaarschema's en de impact van de verruiming op de vaarschema's voor bulkschepen.

IBM werd gevraagd een quick scan te maken van voorbeelden in de praktijk waarbij men het toegankelijkheidsprobleem van een rivierhaven (in de containersector) heeft of getracht heeft op te lossen met een voorhaven. Relevante resultaten zullen bij de onderbouwing van de alternatieven voor verruiming in de Ontwikkelingsschets 2010 wordt gebruikt, maar maken geen onderdeel uit van de MKBA toegankelijkheid.

KB natuurontwikkeling

De verkenning van de kosten en baten van de geselecteerde voorbeeldgebieden is in concept voltooid. De wijze waarop met de behaalde inzichten en kennisleemten moet worden omgegaan in de besluitvorming, wordt nader bepaald.

Strategische Milieu-Effecten Rapportage (SMER)

Richtlijnen

Het bevoegd gezag heeft de Richtlijnen voor de inhoud en werkwijze van het S-MER begin mei vastgesteld. Deze vastgestelde Richtlijnen dienen nageleefd te worden bij het opstellen van het S-MER.

Antwoordnota

Deze nota is in mei aan alle insprekers en de diverse adviesgroepen gestuurd. Uitgaande van de vastgestelde richtlijnen is in deze nota aangegeven hoe met de inspraakreacties op de Kennisgeving is omgegaan. Uit de reacties zijn alle hoofdvragen en –opmerkingen verzameld. Vanwege het grote aantal reacties was het onmogelijk om alle vragen en –opmerkingen tot in detail te beantwoorden.

Werkgroep Ecologie (bijeenkomsten 10 mei en 11 juni)

Het onderzoek naar de ecologische effecten van de verschillende maatregelen, die in de S-MER worden bestudeerd heeft vertraging opgelopen. Door uitloop bij andere disciplines (Morfologie en Water) en door een zeer krappe planning, kwamen pas eind juni de eindresultaten ter bespreking in de werkgroep. Op de vergadering van mei lag wel een 1^e concept van deelrapport 1 en 2 ter bespreking. Op 11 juni waren de eindconcepten klaar en lag er een aanzet tot het effectenrapport. Het deelrapport "Huidige situatie Natuur" geeft een invulling van het beoordelingskader voor de huidige situatie. Door allerlei maatregelen die in de afgelopen eeuw zijn uitgevoerd in het estuarium is de natuurlijkheid als geheel gedaald met 25%.

Het algemene beeld in het deelrapport "Effecten" was dat het effect van verruiming op de natuur- & habitattypes in het estuarium niet zeer groot is en deels mitigeerbaar door een verbetering van de stortstrategie en verder compenseerbaar.

Werkgroep Morfologie en Waterbeweging

Het morfologisch onderzoek is voltooid. De conclusies zijn op hoofdlijnen onderschreven door de werkgroep morfologie in haar laatste bijeenkomst van het begeleidingstraject gedurende een jaar. Ook heeft een groep van vijf internationale experts eind mei een oordeel gegeven over het gehele morfologie-onderzoek. Deze Second Opinion Groep kon zich ook vinden in de onderzoeksaanpak en de conclusies die uit de resultaten zijn getrokken. Het morfologie-onderzoek zelf en de oordelen van de werkgroep en de Second Opinion Groep zullen in juli openbaar worden gemaakt via de website.

Het onderzoek van de discipline water is inmiddels ook voltooid. Dit onderzoek is ook begeleid door de werkgroep morfologie en zal eveneens in juli op de website worden gezet. De meeste resultaten van het water onderzoek zijn doorgegeven aan de discipline ecologie.

Stand van zaken onderliggende studies

1. Nautisch onderzoek

Het nautisch onderzoek had tot doel vooreerst na te gaan of de huidige horizontale afmetingen van de vaargeul voldoende zijn voor een vlotte en

veilige vaart met een getijonafhankelijke diepgang van 131 dm samen met een getijafhankelijke vaart tot een diepgang van 156 dm en vervolgens input te leveren voor de studie van de externe veiligheid en de MKBA. De berekening van de vaarschema's door de afdeling Maritieme Toegang gaf inzicht in de maximaal mogelijke diepgangen alsook in de beschikbare vaarvensters en diende als input voor de MKBA Toegankelijkheid. De Nautische studie, uitgevoerd door het MARIN, ging vooreerst na of de huidige horizontale afmetingen van de vaargeul voldoende zijn voor een verdere verdieping en berekende de ongevalskansen en de reistijdverliezen voor verschillende verkeersscenario's.

2. Externe veiligheid

Aan Det Norske Veritas werd opdracht gegeven het individuele risico en het groepsrisico te berekenen voor een twintigtal verkeersscenario's op de Schelde. Dit onderwerp vormde een belangrijk aspect in beide Memoranda van Vlissingen. Voor de berekeningen van de externe veiligheid werd gebruik gemaakt van het geactualiseerde rekenmodel van de provincies Zeeland en Antwerpen.

3. Kostprijsberekeningen

De Bouwdienst van Rijkswaterstaat heeft haar eindrapport over de kostprijsramingen eind april 2004 opgeleverd. In deze rapportage, bestaande uit een hoofdrapport en bijlagenrapporten per project, wordt op basis van de PRI-systematiek een prijs geraamd voor de toegankelijkheid en natuurlijkeheidsprojecten. De veiligheidsprojecten worden in het kader van het Sigmaplan verder geraamd.

Voor het ontwerp van de Stormvloedkering te Oosterweel is er wel een vergelijking gemaakt tussen de Vlaamse en Nederlandse methoden van kostprijsramingen. Hieruit bleek dat er ondanks de vele verschillen in onderbouwing en in de mee te rekenen kosten een goed vergelijk getrokken kan worden tussen beide landen. Dit laatste is het geval mede dankzij de afdeling Algemene Technische Ondersteuning van het LIN, die voor de inzage in de Vlaamse berekeningswijze heeft gezorgd.

15.3 Opzet Ontwikkelingsschets

In april 2004 is "een Aanzet tot de Ontwikkelingsschets" opgesteld, zonder dat de resultaten van het onderzoek in het kader van S-MER en MKBA gereed waren. Op basis van de verwachte uitkomsten zijn in deze fase vooral de belangrijkste onderwerpen geformuleerd, waarover de Ontwikkelingsschets een uitspraak zou moeten doen. Van onderbouwing kon op dat moment door het ontbreken van onderzoeksresultaten nog geen sprake zijn.

Op basis van de terugmelding van AOS en vOAP zijn teksten aangepast en is een versie (2.4) voorgelegd aan de bewindslieden en het mini-TSC. Door de bewindslieden is besloten dat de Ontwikkelingsschets als ambtelijk rapport in de inspraak komt in de periode half september – half oktober 2004. Dit gebeurt dan samen met de inspraak op de S-MER en de terinzagelegging van de MKBA-resultaten. Alleen voor de S-MER is

een formele procedure beschikbaar. ProSes heeft in overleg met de secretarissen van de TSC een draaiboek voor deze inspraak opgesteld.

In juni 2004 is op basis van de (concept) onderzoeksresultaten de Concept Ontwikkelingsschets opgesteld, die begin juli verspreid zal worden onder de leden van de TSC. Gezien de korte voorbereidingstijd tot de inspraak zullen de TSC-leden uitgenodigd worden om individueel te reageren op dit concept. In de komende TSC vergadering op 26 augustus 2004 zal slechts beperkt ruimte zijn om tekstvoorstellen te bespreken.

15.4 Communicatie

Uitvoering Communicatiewerkplan 2004

Mede dankzij een grondige actualisering en uitbreiding is de website van ProSes uitgegroeid tot het belangrijkste communicatieplatform van het project. Zodra een studierapport is samengevat en van het kwaliteitslabel van ProSes is voorzien, wordt het op de website geplaatst. Hoewel er partners zijn die deze open werkwijze in vraag stellen, is de respons hierop overwegend positief te noemen. Zo blijkt de pers hier goed gebruik van te maken en zijn er dus talrijke artikelen verschenen met verwijzing naar één van de gepubliceerde ProSes-rapporten. Dankzij regelmatige contacten tussen pers en ProSes-medewerkers werden de rapporten meestal in een juist daglicht geplaatst, een enkele uitzondering daar gelaten. Ook dankzij de tweewekelijkse nieuwsbrief, ProSes-verbaal, blijven partners en publiek geïnformeerd over het reilen en zeilen binnen het project. Van de via e-mail verspreide (interne) nieuwsbrief wordt ook een internetversie aangeboden, met uitfiltering van verslagen van besprekingen van de vergaderingen van OAP en TSC.

In uitvoering van het Communicatiewerkplan is bij het uitkomen van de Richtlijnen en de Antwoordnota een persbericht verspreid onder het persrelatiebestand. Omwille van het vrij technische karakter is hier relatief weinig aandacht besteed in de pers, te meer omdat hier al eerder aandacht aan gegeven was. Samen met het uitbrengen van de Richtlijnen en de Antwoordnota is een nieuwe brochure uitgegeven met allerlei veelgestelde vragen en de antwoorden van ProSes. Ook dit werd aan de pers bezorgd.

Een bijzondere actie betrof het (laten) inzenden van een opinieartikel over het wegwerken van een aantal misverstanden die uit de vorige inspraakronde naar boven zijn gekomen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de bewindslieden zelf het opinieartikel zouden ondertekenen, maar mede door de Vlaamse verkiezingen is dit initiatief overgedragen naar de hoogste ambtenaren, met name de heren Keijts en Strubbe. Het opinieartikel is uiteindelijk verschenen in de PZC en de Lloyd, en mogelijk ook nog in de Tijd. De Standaard wilde het artikel niet opnemen omdat men het te weinig opiniërend vond.

Een andere bijzondere actie betrof de medeorganisatie van een persvoorstelling van de resultaten van onderzoek naar de mogelijkheden van aquacultuur in en langs de Westerschelde, in samenwerking met de Hogeschool Zeeland. Op 18 juni werden de resultaten van de

onderzoeksrapporten, die allen in opdracht van ProSes zijn opgesteld, overhandigd aan gedeputeerde M. Kramer van de provincie Zeeland. Deze gaf aan dat Zeeland zou kunnen uitgroeien tot een (inter)nationaal kenniscentrum en proefgebied op het vlak van 'waterlandbouw'. Vooral de regionale Zeeuwse pers (PZC en Omroep Zeeland) besteedden aandacht aan dit event. Langs Vlaamse kant is tzt een perspresentatie voorzien m.b.t. het lanceren van een 'Scheldelandschapspark', waarbij ProSes een bottom up aanpak bevordert vanuit de betrokken Vlaamse Scheldegemeenten. Hoewel het initiatief bij de regionale cq lokale partners wordt gelegd, treedt ProSes ondersteunend op, ook m.b.t. de communicatie.

In de voorbije verslagperiode is veruit de meeste aandacht besteed aan het voorbereiden van de komende informatie- en inspraakronde. Een bijzondere aanleiding vormt het gegeven dat de bewindslieden op 19 mei hebben besloten dat de concept-Ontwikkelingsschets (en de MKBA) ter inzage zal gelegd worden tijdens de inspraakronde over de S-MER. Deze inspraakronde zal plaatsvinden tussen 15 september en 15 oktober. Er is een gedetailleerd draaiboek opgesteld en er is intensief overleg gepleegd en afstemming bereikt met AWZ-Zeeschelde, meer bepaald m.b.t. de actualisering van het Vlaamse Sigmaplan. In tegenstelling tot de eerste inspraakronde zullen (de hoofdlijnen van het) Sigmaplan opgenomen worden in (het concept van) Ontwikkelingsschets en samen behandeld worden in de komende inspraakronde.

Communicatiewerkplan plus

Omdat uit diverse hoeken - onder meer van TSC, OAP, Provincie Zeeland en de diverse politieke fractiebijeenkomsten - het signaal gekomen is dat er behoefte is aan zo breed mogelijke communicatie en sensibilisering om het draagvlak voor de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium optimaal uit te bouwen, is het Communicatiewerkplan plus uitgewerkt als aanvulling op het Communicatiewerkplan 2003/2004.

Een eerste actie uit het Communicatiewerkplan plus betreft het (laten) maken van een informatieve kortfilm, bruikbaar voor de inloop op de komende inspraakavonden. Er is inmiddels opdracht verstrekt om een kortfilm van een 5tal minuten te laten maken door een gespecialiseerd bedrijf (Rekel producties). Begin september is de oplevering voorzien. De film kan ook op andere gelegenheden getoond worden, bv. tijdens evenementen van derden. Indien de film positief onthaald wordt zou nagedacht kunnen worden over een ambitieuzer aanpak, bv. een meerdelige documentaire voor de landelijke en/of regionale tv-zenders in Vlaanderen en Nederland. Deze actie valt echter zeker buiten het bestek van ProSes.

Wat wel mogelijk wordt geacht binnen de ProSes-opdracht is dat medewerking wordt verleend aan speciale reportages van regionale zenders en met name Omroep Zeeland. Er is daartoe constructief overleg gevoerd met Omroep Zeeland. Eventueel kan dit ook met ATV (regionale zender voor het Antwerpse) nagestreefd worden.

In het Communicatiewerkplan ProSes 2004 is reeds sprake van een persactie en de mogelijkheid om daar een publieke manifestatie aan te

koppelen. In een meer ambitieuze vorm wordt een publiekgericht evenement georganiseerd in de vorm van een Scheldedag. Voorwaarde is wel dat andere organisaties meedoen. Er is een open oproep gelanceerd binnen het Communicatienetwerk plus, en dat heeft geleid tot een aantal samenwerkingsmogelijkheden. Er vindt nu intern beraad plaats om een keuze te maken. Wellicht gaat de Scheldedag door in het weekend van 11-12 september, of uiterlijk op 13 of 14 september. Tijdens de Scheldedag zou zeker een publiek debat moeten georganiseerd worden met Zeeuwse en Vlaamse opiniemakers. Ook indien er geen Scheldedag komt is een opiniemakerdebat een interessante piste om draagvlak te verbreden.

Het voornemen om een speciale katern over de Ontwikkelingsschets uit te laten brengen in de PZC, vergelijkbaar met de katern rond de LTV, is afgewezen door de PZC. De redactie verkiest om kort op de bal te blijven spelen.

In het Communicatiewerkplan is een seminar voorzien rond internationale benchmarking van het Schelde-estuarium, m.a.w. de vergelijking van de (aanpak voor het) Schelde-estuarium met (de aanpak voor) vergelijkbare estuaria in Europa. In het verlengde daarvan (of beter gezegd daar aan voorafgaand) wordt de mogelijkheid geopperd om voor een selectieve groep stakeholders een excursie te organiseren naar een Europees voorbeeldgebied. Hierbij wordt gedacht aan het estuarium van de Elbe met Hamburg als mainport. Het is de bedoeling dat daarbij wordt gekeken naar de manier waarop daar is omgegaan met verdieping, natuurcompensatie en –ontwikkeling, alsook de veiligheid tegen overstromen. De excursie is dus vooral bedoeld om positieve voorbeelden of resultaten te laten zien met voldoende hoog ambitieniveau, zodat dit positief afstraalt op de eigen ambities voor het Schelde-estuarium. Tevens kan de excursie benut worden ter voorbereiding van het benchmarking-seminar. Eventueel kunnen er contacten uit voortvloeien om samen (al dan niet met andere estuaria) een Interreg-samenwerkingsproject voor te dragen voor Europese cofinanciering.

Ten slotte is nagedacht over een 'evaluatie-seminar' over de werking van ProSes. In principe zal dit evaluatieseminar eind dit jaar doorgaan.

16 Inhoudelijke projectbeheersing (2^e kwartaal 2004)

16.1 Globale planning

30/06/2004 (per kwartaal)	2002	2003				2004			
Projectplan	sep'02								
Probleemstelling		Werkhypothese mrt'03 Vaststelling sep'03							
Strategische milieueffectenrapport		Kennisgeving nov'03 – Richtlijnen apr'04 Concept jun'04 – Gedrukt aug'04							
Habitat-toets						Concept jul'04 – Gedrukt dec'04			
M aatschappelijke kosten-batenanalyse		Voorstudie dec'02 Concept jun'04 – Gedrukt jul'04							
Consultatie SM ER en M KBA		Definitief mrt'03 Reactienota jun'03							
Projecten en M aatregelen		Verruiming en Veiligheid sep'03 – Natuur dec'03							
Opzetten Natuur-ontwikkelingsplan		Voorstudie nov'02 Studierapport jun'03							
Uitwerking thema Natuurlijkheid					Vaststelling jul'04				
Bijzondere studies		Alt. stortstrategie sep'03							
Sigma plan		Keuze scenario mrt'04 – Inrichtingsschets nov'04							
Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium		Product specificatie mrt'03 – Voorlopige versie nov'03 Concept jul'04 – Gedrukt dec'04							
<i>ProSes-mijlpalen</i>		1	2	3	4				

Figuur 1: Globale planning

De planning van ProSes is in dit kwartaal niet aangepast. De onderliggende studies zijn in nagenoeg allemaal op tijd afgerond. Wel is het zo dat de concept teksten van het eindrapport SMER en MKBA nog niet gereed zijn. Dit wordt in de zomerperiode opgelost.

Door het in de inspraak brengen van de Concept Ontwikkelingsschets is hier een verhoogde tijdsdruk ontstaan. De omzetting van de Aanzet tot de Ontwikkelingsschets (zonder onderbouwing) naar een Concept Ontwikkelingsschets (met onderbouwing) ligt nog op schema. De terinzagelegging op 15 september 2004 kan alleen worden gehaald, indien de termijnen bij de vorobereiding strict worden gehanteerd.

16.2 Behaalde resultaten afgelopen kwartaal

Op basis van de verwachte resultaten in de vorige voortgangsrapportage (planning) wordt hieronder aangegeven wat de huidige status hiervan is.

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effectenrapportage	Oplevering deelstudies	Mei / juni 2004	Gereed op het onderdeel 'Overige Disciplines' na
	Oplevering concept eindrapport	Juni 2004	Vertraagd – wordt juli 2004
Maatschappelijke kosten-batenanalyse	Oplevering deelstudies	April 2004	Vertraagd opgeleverd
	Oplevering MKBA's veilig, toegankelijk en natuurlijk	Mei 2004	Vertraagd – wordt juli 2004
Opstellen Ontwikkelingsschets	Vaststellen van Aanzet Ontwikkelingsschets	Mei 2004	Gereed
Extern proces	Presentatie studie-resultaten	Juni 2004	Gereed

Tabel 1: Overzicht resultaten afgelopen kwartaal

16.3 Toelichting niet behaalde resultaten

Het opstellen van de concept eindrapportages voor SMER en MKBA is vertraagd. De onderliggende studies zijn (grotendeels) wel afgerond, maar het opstellen van de eindteksten is wel vertraagd. In de zomerperiode zal dit opgelost worden, zodat de inspraak van half september gehaald kan worden.

16.4 Mijlpalen komende kwartaal

Op basis van de globale planning zijn de volgende mijlpalen vastgesteld:

Product	Mijlpaal	Planning	Status
Strategische milieu-effectenrapportage	Concept tekst eindrapport	Eind juli	In voorbereiding
	Gedrukte eindrapport	Begin september	Nog te doen
Maatschappelijke kosten-batenanalyse	Concept tekst eindrapporten	Eind juli	In voorbereidng
	Gedrukte eindrapporten	Begin september	Nog te doen
Opstellen Ontwikkelingsschets	Ambtelijk vastgestelde tekst t.b.v. inspraak	26 augustus 2004 – TSC	In voorbereiding
Extern Proces	Consultatie van partners over de Concept Ontwikkelingsschets	25 augustus 2004 – OAP	Nog te doen

Tabel 2: Overzicht te behalen resultaten komende kwartaal